

INTERNATIONAL
OLYMPIC
COMMITTEE

Veiklos aprašai

UŽDUOTYS, ĮTVIRTINANČIOS OLIMPINIŲ VERTYBIŲ UGDYMĄ

OLYMPIC VALUES EDUCATION PROGRAMME

Veiklos aprašai

UŽDUOTYS, ĮTVIRTINANČIOS OLIMPINIŲ VERTYBIŲ UGDYMĄ

Šie užduočių aprašai turi būti naudojami kartu su „*Olimpinių vertybių ugdymo pagrindais*“: aktyvia fizine veikla pagrįsta programa (OVUP 2.0 medžiagos dalis).

Išleista 2017 metais

Parengė Tarptautinis olimpinis komitetas

Olimpinis kultūros ir paveldo fondas

Lozana, Šveicarija

OVUP turinys ir bet koks su OVUP susijęs jums pateiktas arba išplatintas kūrinys, elementas ar medžiaga, įskaitant bet kokius dokumentus, grafikus, vaizdus ir vaizdo įrašus („OVUP medžiaga“), priklauso tik Tarptautiniam olimpiniam komitetui („TOK“) ir yra per jį perduodamas, skirtas nekomerciniam ir ne reklamos tikslui; jis taikomas tik redakciniams, švietimo, tyrimų, analizės, peržiūros ar ataskaitų teikimo tikslais (nebent nurodyta kitaip). OVUP medžiaga negali būti modifikuota, pakeista ir (arba) pertvarkyta, iš dalies licencijuojama arba iš naujo platinama iš dalies arba visa be išankstinio rašytinio TOK (arba nurodyto teisių savininko) sutikimo. TOK neteikia jokių garantijų ir neprisiima jokios atsakomybės už informaciją, įtrauktą į OVUP medžiagą, neužtikrindama nei jos tikslumo, nei išsamumo. Požiūrius ir nuomones, kurias išreiškia (i) bet kokia trečiųjų šalių parengta medžiaga, pateikta jums kaip OVUP medžiagos dalis, arba (ii) išsakyta bet kuriame leidinyje, tinklapyje ar kitose priemonėse, per kurias ši trečioji šalis yra jums prieinama kaip OVUP medžiagos dalis, pateikia tik jų autorių požiūrį ir nebūtinai atspindi oficialią TOK politiką ar poziciją. Jūs sutinkate užtikrinti ir garantuoti, jog TOK nepatirs nuostolių ar žalos dėl to, kad jūs teisėtai ar neteisėtai naudojate OVUP medžiagą arba pažeidžiate šias licencijos sąlygas, dėl savo kaltės. TOK (ir kiek taikoma atitinkamam teisių turėtojų) pasilieka teisę bet kurio metu ir dėl bet kokios priežasties atšaukti teises, suteiktas OVUP medžiagai.

© Autorinės teisės 2016 Tarptautinis olimpinis komitetas

ISBN: 978-92-9149-163-6

Dizainas: Thomas & Trotman Design

Viršelio apipavidalinimas: Bruno Santinho

Teksto redagavimas ir korektūra: Dan Brennan, Libero Language Lab

Nuotraukos: TOK ir JAV agentūra „Getty Images“®, 10 p. TOK/Arnaud Meylan; 13 p. NOC/BRA; 26 p. TOK/Catherine Leutenegger.

Olimpinis kultūros ir paveldo fondas
Ouchy g. 1, 1001, Lozana, Šveicarija
Tel +41 (0)21 621 6511 www.olympic.org

Turinys

Kaip naudotis veiklos aprašais	6
01 Baronas Pjeras de Kubertenas ir olimpinis judėjimas	7
02 Olimpinis simbolis	8
03 Vėliavos iškėlimas	10
04 Olimpinis devizas – <i>Citius, Altius, Fortius!</i>	11
05 Pajuskime olimpinę dvasią – olimpinė ugnis	12
06 Olimpienių žaidynių atidarymo ceremonija	13
07 Olimpienių žaidynių uždarymo ceremonija	14
08 Olimpinės priesaikos	15
09 Olimpinės paliaubos	16
10 Taika ir olimpinės žaidynės	17
11 „Taikos paveldo“ žaidimas	19
12 Sportas ir menas senovės Graikijoje	21
13 Sportas ir menas šiuolaikinėse olimpinėse žaidynėse	22
14 Logotipai ir talismanai	23
15 Olimpinis muziejus	24
16 Olimpienių sporto šakų programa	26
17 Jaunimo olimpinės žaidynės (JOŽ)	27

Turinio tęsinys

18	Kliūčių įveikimas – moterys sporte	29
19	Paralimpinės žaidynės – „Judėjimo dvasia”	30
20	Olimpinių žaidynių organizavimas	31
21	Olimpinis kaimelis	33
22	Olimpinių žaidynių indėlis į tvarų vystymąsi	34
23	Olimpinių žaidynių iššūkių įveikimas	35
24	Sporto ir fizinės veiklos pastangomis pelnytas džiaugsmas	36
25	Humanizmo pergalė – olimpinių žaidynių istorijos	38
26	Gyvenimas pagal kilnaus elgesio taisykles	40
27	Pagarba sau ir kitiems	41
28	Mano teisės = mano pareigos	42
29	Sudėtingų sprendimų priėmimas	43
30	Daryti viską, ką gali, siekiant tobulumo	45
31	Atkaklumas ir olimpinės žaidynės	49
32	Ištvermė ir olimpinės žaidynės	51
33	Drąsa olimpinėse žaidynėse	53
34	Gyventi aktyvų, harmoningą ir sveiką gyvenimą	55
	Terminų žodynėlis	57

Kaip naudotis veiklos aprašais

- Veiklos aprašai parengti taip, kad juos būtų galima kuo lengviau pritaikyti praktiškai. Mokytojai gali pasinaudoti vienu arba keliais veiklos aprašais, siekdami įtraukti mokinius į kryptingą veiklą.
- Veiklos aprašų tikslas – paskatinti mokinius ne vien klausytis pristatomos medžiagos, bet ir užsiimti konkrečia veikla.
- Veiklos aprašai gali būti naudojami bet kokia tvarka.
- Juos galima jungti arba keisti, papildant mokomąją medžiagą pagal vieną iš penkių olimpizmo ugdymo temų.
- Juos galima panaudoti siekiant sudaryti geresnes mokymosi galimybes besimokantiems ir tenkinti skirtingų gebėjimų mokinių vystymosi poreikius.
- Veiklos aprašus galima naudoti kaip papildomą priemonę vienam dalykui mokyti (raštingumas, matematika, gamtos mokslai).
- Juos galima pritaikyti mokymosi aplinkos apribojimams.
- Į veiklos aprašus įtraukti klausimai turėtų skatinti diskusiją ir asmeninius apmąstymus.
- Jie parengti siekiant skatinti kūrybiškumą, problemų sprendimą, bendradarbiavimą ir raštingumą.
- Veikla organizuojama pagal skirtingų amžiaus grupių vystymosi galimybes.
- Vienai amžiaus grupei skirtą veiklą galima keisti, pritaikant darbui su kitomis amžiaus grupėmis.

Šios veiklos siekiai

- Suteikti mokiniams daugiau žinių apie olimpinę žaidynes, jų simbolius, vertybes ir paveldą.
- Mokyti juos samprotauti aptariamais klausimais (atsižvelgiant į tai, ką jie žino ir ką dar norėtų sužinoti), mąstyti ir reikšti savo nuomonę neapsiribojant šia tema.
- Skatinti mokinius domėtis olimpizmu ir olimpinėmis vertybėmis, tai yra gilintis į juos dominančius klausimus ir temas, pasitelkus įvairius metodus (meną, rašymą ir vaidybą), tokiu būdu parodant, ko išmoko.
- Šiuose veiklos aprašuose terminai „mokinys“ ir „besimokantysis“ vartojami kaip sinonimai. Pirmasis dažnai siejamas su mokyklos kontekstu, tačiau čia taip vadinamas bet koks asmuo, pasirinkęs vertybėmis pagrįstą ugdymą. Šią programą galima naudoti ir neformaliai ugdymui.
- Gerbiant daugelio olimpinę žaidynes organizavusių ir jas priėmusių šalių indėlį, į veiklos aprašus įtraukti kruopščiai parinkti pavyzdžiai.
- Kadangi didžiąją šios programos dalyvių dalį sudarys jauni asmenys, negalintys prisiminti seniau vykusių žaidynių, pavyzdžiai parinkti iš 2012 metų Londono olimpinė žaidynių.
- Norint geriau atskleisti šios programos turinį, pasitelkti pavyzdžiai apie įvairioms kultūroms atstovaujančius sportininkus.
- Šių veiklos aprašų naudotojai gali parinkti pavyzdžius iš vietos bendruomenės (pavyzdžiui, istorijos apie vietinius olimpiečius), taip sustiprindami programos medžiagos įtaigumą.

Akivaizdu, kad šių veiklų aprašų naudotojai nevienodai supras olimpinę žaidynių turinį, istoriją ir simboliką. Todėl Išteklų bibliotekoje pateikta daug šaltinių, padėsiančių geriau suprasti olimpinį kontekstą. Toliau pateikiame keletą nuorodų, kuriomis galite pasinaudoti.

↓ Išteklų bibliotekos nuorodos

- „*How well do you know the Olympic Games?*“ The Olympic Museum (TOM), 2011. [02/Olympism](#).
- „*The Modern Olympic Games*“ The Olympic Museum Educational and Cultural Services, 2013. [02/Olympism](#).
- „*Beginner's Guide to the Olympics*“ video, International Olympic Committee (IOC), 2013. [02/Olympism](#).
- „*The Olympics: The Basics*“ Garcia, B. and Miah, A., Routledge, 2012. [02/Olympism & 03/References](#).
- „*What Makes The Olympic Games Unique?*“ video, International Olympic Committee (IOC), 2014. [02/Olympism](#).
- „*Gleaming Airship: Pierre de Coubertin on Sport and Olympism*“ Polish Olympic Committee, 2014. [02/Olympism](#).
- „*The concept of Olympic cultural programmes: origins, evolution and projection – University lecture on the Olympics*“ Garcia, B., Centre d'Estudis Olímpics (UAB), International Chair in Olympism (IOC-UAB), 2002. [02/Olympism](#).
- „*Balance Between Body, Will and Mind: The Educational Value of Good Examples – Creating the Coubertin Puzzle*“ International Pierre de Coubertin Committee (IPCC). [00/Activity Sheets & 02/Good Practices](#).

Papildoma literatūra:

- „*Proceedings of the Session*“ International Olympic Academy (IOA). [03/Publications](#).

Programoje naudojamų mokymo strategijų ir mokymosi įgūdžių pavyzdžiai

Detalesniam šių strategijų paaiškinimui ugdytojai skatinami pasinaudoti 57 puslapyje pateiktu terminų žodyne.

- Domėjimasis – koordinuotas, struktūruotas arba atviras.
- Konstruktyvistinis mokymas.
- Projektams grindžiamas mokymas, atvejo studijos.
- Kūrybiškumas – dienoraščiai, atsiliepimų žurnalai; informacijos ir komunikacijos technologijos (IKT).
- Bendradarbiavimas – karuselinis minčių lietus, dalijimasis nuomonėmis ratu, apskritasis stalas.
- Problemų sprendimas – mokymasis dėlionės principu.
- Personalizacija – įvado ir pabaigos kortelių pildymas.
- Bendravimo įgūdžiai – dalijimasis nuomonėmis ratu, teisė visiems pasisakyti (pagarba visų nuomonėms), tinklaraščiai, vaizdo dienoraščiai.
- Mąstymo įgūdžiai – analizė, refleksija, sintezė, savos teorijos ir minčių plėtojimas.

Baronas Pjeras de Kubertenas ir olimpinis judėjimas

Olimpizmo ugdymo temos: pagarba kitiems, darna, kilnus elgesys

Veiklos kontekstas

P. de Kubertenas – pripažintas šiuolaikinio olimpinio judėjimo įkūrėjas. Smulkesnės informacijos apie jo gyvenimą ieškokite „Pagrindų vadovo“ 25 puslapyje.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius

5–8 metai

„Kaip suprasti meną, remiantis P. de Kuberteno pavyzdžiu“. Ši veikla perimta iš leidinio „Coubertin Academy: A Handbook for Olympic Education in Secondary Schools“, kurį galite rasti lšteklų bibliotekoje. Šioje veikloje aprašoma (ir parodoma), kaip mokiniai gali suderinti savo domėjimąsi menu ir sportu įgyvendindami koliažo projektą. Mokiniai skatinami kurti savo koliažą, atskleidžiantį asmeninės sportinės patirties poveikį (pageidautina, kad minėtas poveikis būtų parodytas per olimpizmo prizmę).

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Įsivaizduokite, kad P. de Kubertenas ir jūs ketinate organizuoti šiuolaikinės olimpinės žaidynes. Jūs ruošiate pranešimą įtakingai politikų, verslininkų ir aristokratų auditorijai. Apie ką kalbėsitės, kad įtikintumėte juos paremti savo sumanymą? Kaip į pranešimą įtrauksite senovės olimpinio žaidynių istoriją? Suskirstykite mokinius grupėmis ir paprašykite nuspręsti, kokius punktus įtraukti į pranešimą. Apsirenkite P. de Kuberteno ir jo svečių laikmečio drabužiais. Pasitelkite vaidmenų žaidimą pranešimui pristatyti. Paskui aptarkite, su kokiais iššūkiais galėjo susidurti P. de Kubertenas, kai sumanė atgaivinti olimpinės žaidynes. Po pranešimo pristatymo patys atsakykite sau į klausimą, ko išmokote šio žaidimo metu. Kokiais įgūdžiais pasinaudojo P. de Kubertenas, siekdamas įveikti iššūkius? Ar šie įgūdžiai praverstų, praėjus 100 metų?

Be to, šios amžiaus grupės mokiniams vertėtų sudalyvauti viktorinoje, kuri aprašyta leidinio „Coubertin Academy: A Handbook for Olympic Education in Secondary Schools“ skyriuje „Learning from History like Pierre de Coubertin“. Šią medžiagą galite rasti lšteklų bibliotekoje.

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Siekiant pagilinti mokinių žinias, jie skatinami domėtis P. de Kuberteno gyvenimu ir pasiekimais, o paskui atsakyti į klausimus iš leidinio „Coubertin Academy: A Handbook for Olympic Education in Secondary Schools“ 45 puslapyje esančiame skyriuje „Pierre de Coubertin – Life and Work of a Humanist – The official CIPC Quiz“. Šią medžiagą galite rasti lšteklų bibliotekoje.

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Apsilankykite lšteklų bibliotekoje ir perskaitykite straipsnį „Balance Between Body, Will and Mind: The Educational Value of Good Examples – Creating the Coubertin Puzzle“. Naudodamiesi šiuo straipsniu kaip atspirties tašku nustatykite temas arba frazes, kurias P. de Kubertenas pasirinko olimpinio žaidynių atgaivinimo svarbai įrodyti. Parenkite šių temų pristatymą, pasitelkę skaitmenines medijas, vaidybą arba vaizduojamąjį meną.

Mokymosi rezultatas

Susipažinimas su šiuolaikinio olimpinio judėjimo įkūrėjo P. de Kuberteno gyvenimu ir pasiekimais.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Klausimai ir atsakymai, dalijimasis nuomonėmis ratu, apskritasis stalas, domėjimasis.

Siūlomos priemonės

Meno reikmenys, susitikimų erdvė, pasirinkus vaidybą – sceniniai kostiumai.

Nuorodos į lšteklų biblioteką

- „Coubertin Academy: A Handbook for Olympic Education in Secondary Schools“ International Pierre de Coubertin Committee (IPCC), 2007. [00/Activity Sheets & 03/Manuals](#).
- „Answer Key to The Official IPCC Quiz: ‘Pierre de Coubertin – Life and Work of a Humanist’“ International Pierre de Coubertin Committee (IPCC), 2007. [00/Activity Sheets & 03/Manuals](#).
- „Balance Between Body, Will and Mind: The Educational Value of Good Examples – Creating the Coubertin Puzzle“ International Pierre de Coubertin Committee (IPCC). [00/Activity Sheets & 2/Good Practices](#).
- „Gleaming Airship: Pierre de Coubertin on Sport and Olympism“ Polish Olympic Committee, 2014. [02/Olympism](#).

Olimpinis simbolis

Olimpizmo ugdymo temos: pagarba ir tobulėjimas

Veiklos kontekstas

Perskaitykite „Pagrindų vadovo“ 32 puslapyje skirsnyje „Sujungti žiedų – olimpinio simbolio“. Pamąstykite, ką reiškia žodis „simbolizmas“. Kaip šis žodis susijęs su olimpiniais žiedais?

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Nuspalvinkite pateiktus olimpinis žiedus ir su klasės draugais aptarkite šio simbolio reikšmę.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius

9–11 metų

Nupieškite didelius olimpinis žiedus ir užpildykite jų vidų žodžiais nuotraukomis arba piešiniais, kurie, jūsų manymu, atspindi olimpinės vertybes (tobulėjimą, pagarbą ir draugystę).

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Detaliau susipažinkite su kitais simboliais. Ar šiais simboliais įtaigiai perduodama norima žinia? Kaip manote, ar olimpiniai žiedai perteikia olimpizmo prasmę? Sukurkite simbolių plakatą naudodami koliažo techniką.

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Olimpiniai žiedai buvo sukurti 1914 metais. Ar šis simbolis tebėra svarbus šiuolaikiniame greitai besikeičiančiame pasaulyje? Ar jis išliks įtaigus per ateinančius 100 metų, o gal jį reikėtų atnaujinti? Sukurkite naują TOK simbolį, kuris, jūsų nuomone, įkūnytų olimpizmą ir galėtų įkvėpti būsimų kartų jaunimą.

Mokymosi rezultatas

Olimpinių žiedų reikšmės supratimas.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Domėjimasis, dalijimasis nuomonėmis ratu, kūrybiškumas, bendradarbiavimas, įvado ir pabaigos kortelių pildymas, individualus pritaikymas, mąstymo gūdžiai.

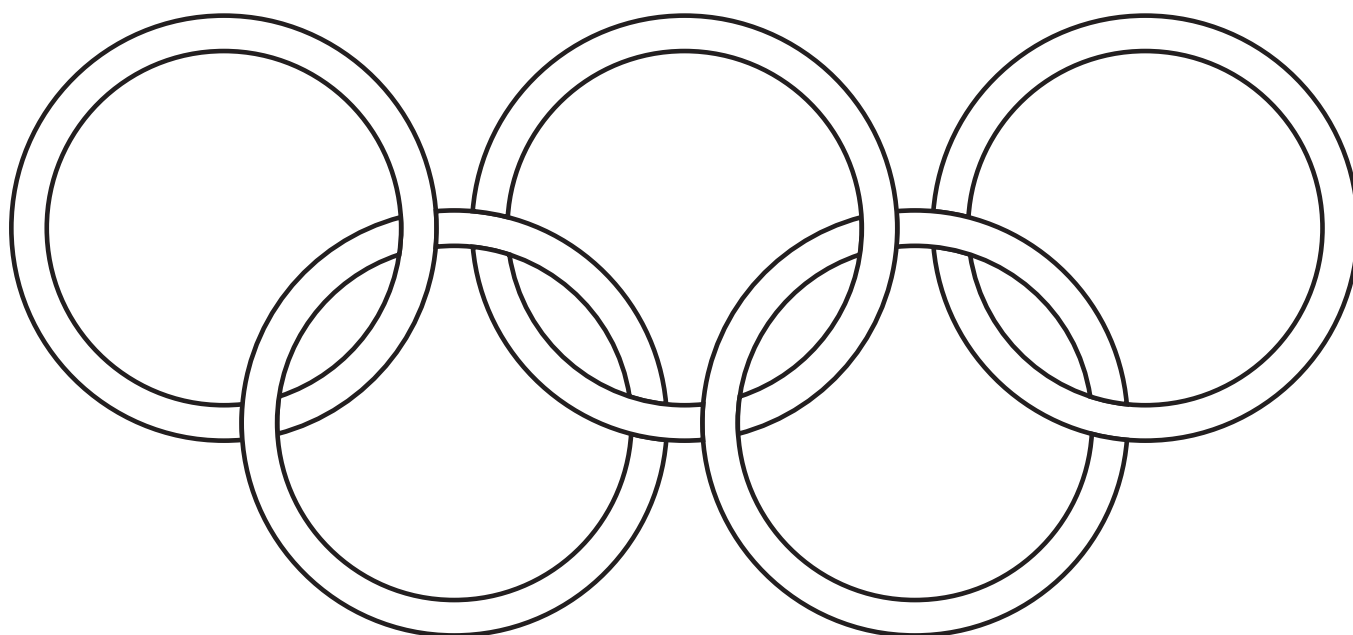
Siūlomos priemonės

Meno reikmenys.

Nuorodos į Išteklių biblioteką

- „*The Main Olympic Topics*“ The Olympic Museum Educational and Cultural Services, 2013. [02/Olympism](#).
- „*The Modern Olympic Games*“ The Olympic Museum Educational and Cultural Services, 2013. [02/Olympism](#).
- „*Beginner's Guide to the Olympics*“ video, International Olympic Committee (IOC), 2013. [02/Olympism](#).
- „*Olympism for the 21st century*“ Prof Dr Parry, J. [02/Olympism](#).

Olimpinis simbolis (tęsinys)

Vėliavos iškėlimas

Olimpizmo ugdymo temos: pagarba

Veiklos kontekstas

Perskaitykite „Pagrindų vadovo“ 36–37 puslapius.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Iš plakatinio popieriaus pasidarykite vėliavą, pritvirtinkite jos galus prie medinio stiebo ir neškite aukštai iškėlę.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Sukurkite paprastą aitvarą ir papuoškite jį olimpinių žaidynių simbolika.

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Palyginkite nacionalines vėliavas – ar jos perteikia šalių dvasią ir kultūrą? Sukurkite naują savo šalies vėliavą.

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Sukurkite vėliavą, šlovinančią įvairovę ir perteikiančią olimpizmo dvasią.

Mokymosi rezultatas

Vėliavos reikšmingumo suvokimas apmąstant tapatybę ir vertybes.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Diskusija, kūrybiškumas, bendradarbiavimas, užduočių kortelės.

Siūlomos priemonės

Meno reikmenys – popierius, dažai, spalvoti pieštukai, mediniai stiebai (vėliavos nešimui), juosta.

Nuorodos į išteklių biblioteką

- „Olympism and the Olympic Movement“ The Olympic Museum Educational and Cultural Services, 2013. [02/Olympism](#).
- „100 Years of the Olympic Flag!“ International Olympic Committee (IOC), 2014. [02/Olympism](#).

Olimpinis devizas – *Citius, Altius, Fortius!*

Olimpizmo ugdymo temos: tobulėjimas, darna, pastangų teikiamas džiaugsmas

Veiklos kontekstas

Olimpinį devizą *Citius, Altius, Fortius!* („Greičiau, aukščiau, tvirčiau!“) – sukūrė vienuolis Henris Didonas, artimas barono P. de Kuberteno draugas. TOK šį devizą patvirtino 1894 metais. Ar jus šie žodžiai įkvepia sportuojant? Ar šiuose žodžiuose glūdi svarbi žinia jūsų bendruomenei ir jūsų šaliai?

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Pasirinkite tris žaidimus kūno kultūros pamokai, susijusius su olimpinio devizu „Greičiau, aukščiau, tvirčiau!“ Ar galite sugalvoti žaidimą, kuriame atsispindėtų du ar net visi trys devizo žodžiai? Pavyzdžiui: greičiau ir aukščiau arba tvirčiau ir aukščiau? Sugalvokite žaidimą susiskirstę grupėmis, o paskui supažindinkite su juo visus klasės draugus.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Sukurkite trijų posmelių eilėraščių – po posmelį kiekvienam devizo žodžiui. Pavyzdžiui: susiekite šiuos žodžius su savo sportavimo patirtimi arba jų daroma įtaka kitų žmonių gyvenimui.

Kaip manote, ar šis devizas susijęs tik su sportu? O gal jis prasmingas ir kitais gyvenimo atvejais?

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Sukurkite ir parodykite trumpą vaidinimą apie tris Antikos olimpinį žaidynių personažus – Citiusą, Altiusą ir Fortiusą, kurie susitinka pirmą kartą. Galbūt kaip Dzeusas kalbasi su jais, norėdamas vienam iš jų skirti pagrindinį vaidmenį olimpinėse žaidynėse. Kadangi visi trys personažai siekia šio vaidmens, jie turi paaiškinti, kodėl yra labiau nusipelnę nei kiti.

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Atidžiai įsižiūrėkite į Olimpijame muziejuje Lozanoje (Šveicarija) eksponuojamos skulptūros „Citius, Altius, Fortius“ nuotrauką. Ši skulptūra – abstraktus olimpinio devizo įkūnijimas. Įsivaizduokite, kad jums teko užduotis sukurti olimpinį šūkį atspindinčią skulptūrą arba modelį ateinančių olimpinį žaidynių atidarymo ceremonijai. Kokią formą ir kokias medžiagas pasirinksite?

★ Mokymosi rezultatas

- Suvokimas, kad devizas turi galią įkvėpti ir motyvuoti dalyvius siekti olimpizmo.
- Olimpinio devizo prasmės perpratimas.

✓ Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Domėjimasis, konstruktyvistinis mokymas, kūrybiškumas, „Forumo teatro“ metodas, problemų sprendimas, bendradarbiavimas.

Siūlomos priemonės

Meno reikmenys, Antikos olimpinį žaidynių personažų kostiumai.

Pajuskime olimpinę dvasią – olimpinės ugnies įžiebimas

Olimpizmo ugdymo temos: pagarba

Veiklos kontekstas

Perskaitykite „Pagrindų vadovo“ 40 puslapyje pateiktą ištrauką. Prieš pradėdami toliau aprašytą veiklą, apsvastykite klausimus diskusijai.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius

5–8 metai

Sukurkite savo olimpinį deglą (siūlomos priemonės: kartoninis panaudotų popierinių rankšluosčių ritinys ir raudonas vyniojamasis popierius liepsnai pavaizduoti). Aptarkite su mokiniais, kas labiausiai tiktų deglo rankenai papuošti, kad ji geriausiai atspindėtų jūsų bendruomenės kultūrą. Gal ant jos pavaizduoti iškiliausius sportininkus? Sudarykite mokiniams galimybę atskleisti savo kūrybiškumą, o paskui paprašykite pristatyti savo sukurtą deglą klasės draugams.

Pasiūlykite mokiniams sukurti savo deglus, kuriuos vėliau būtų galima panaudoti per deglo estafetę mokyklos, bendruomenės ar sporto klubo renginio metu.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Sukurkite trumpą pasakojimą apie olimpinio deglo nešėjo nuotykią. Bėgdamas tamsiu keliu jis susimąsto apie žaidynių istoriją. Staiga deglo liepsna sušvinta paslaptinga nežemiška šviesa, kurioje akimirksniu pasirodo senovės ir šiuolaikinių olimpinų žaidynių vaizdai. Kas nutinka paskui?

Pagalvokite, kaip kitaip būtų galima nešti olimpinę ugnį atsiskius deglo. Jūsų užduotis – panaudoti nedegias medžiagas ir užtikrinti, kad liepsna neužgestų bėgant. Kokias natūralias ir perdirbtas medžiagas galėtumėte panaudoti?

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Įžiebtą olimpinę ugnį sportininkai perneša per priimančios šalies teritoriją. Tai daroma įvairiais būdais, dažnai susijusiais su savita žaidynės priimančios šalies kultūra. Pavyzdžiui, rengiant 2010 metų žiemos olimpinės žaidynės Vankuveryje olimpinė ugnis buvo vežama šunimis kinkytomis rogėmis, plukdoma per ežerus kanojomis, pristatoma šuoliuojančių raitelių ir panašiai. Atliekant šią užduotį reikėtų sugalvoti, kaip būtų galima pernešti olimpinę ugnį per savo šalies teritoriją iki pagrindinio miesto. Koks bus kelionės maršrutas? Pažymėkite jį žemėlapyje. Kokiais įdomiais ir išskirtiniais būdais galėtumėte pernešti olimpinę ugnį?

Norintieji nešti olimpinę ugnį minėtose žaidynėse Kanadoje turėjo sukurti trumpą pristatymą su argumentais, kodėl jie – tinkami kandidatai šiai garbingai pareigai atlikti. Jei jums būtų patikėta išrinkti olimpinio deglo nešėjus, kokį atrankos metodą pasirinktumėte?

Vyresnysis mokyklinis amžius 15–18 metų

Išnagrinėkite medžiagą apie deglo įžiebimo ceremoniją Heros šventovėje Olimpijoje. Sukurkite trumpą vaidinimą, kad supažindintumėte klasės draugus su šios ceremonijos simbolizmu ir istorija.

Mokymosi rezultatas

Suvokimas, kad olimpinė ugnis – viitį įkvepiantis simbolis, susietas su visame pasaulyje pripažįstamomis pagrindinėmis vertybėmis.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Diskusija, domėjimusi pagrįstas mokymasis, „Forumo teatro“ metodas, apskritasis stalas, kūrybiškumas, bendradarbiavimas, bendraamžių mokymasis.

Siūlomos priemonės

Meno reikmenys, rašymui skirta medžiaga, senovės olimpinų žaidynių dalyvių kostiumai.

Nuorodos į išteklių biblioteką

- „*The Olympic Flame and the Torch Relay*“ The Olympic Museum Educational and Cultural Services, 2013. [02/Olympism](#).
- „*Factsheet: The Olympic Torch Relay*“ International Olympic Committee (IOC), 2014. [02/Olympism](#).

Olimpinių žaidynių atidarymo ceremonija

Olimpizmo ugdymo temos: tobulėjimas, darna, pagarba kitiems, kilnus elgesys

Veiklos kontekstas

Peržiūrėkite ankstesnių olimpinių žaidynių vaizdo įrašus. Ar manote, kad laikui bėgant žaidynės keitėsi? Ar, jūsų nuomone, šiuose vaizdo įrašuose išties vyrauja šventiška dvasia? O gal kai kurios šalys vadovaujasi varžymosi principu ir siekia nustelbti kitas?

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Įsivaizduokite, kad esate sportininkai, žygiuojantys per olimpinį stadioną. Sukurkite vėliavas ir surenkite sportininkų paradą.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius

9–11 metų

Pasipuoškite garsių istorinių asmenybių kostiumais. Surenkite olimpinių žaidynių atidarymo ceremonijos paradą. Ką šie iškilūs žmonės pasakytų paprašyti tarti sveikinimo kalbą?

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Peržiūrėkite 2012 metų Londono olimpinių žaidynių vaizdo įrašus. Kaip organizatoriams pavyko sukurti įdomią ir dėmesį pritraukiančią atidarymo ceremoniją? Įsivaizduokite, kad pasaulis stebi jūsų parengtą atidarymo ceremoniją. Sukurkite ir pateikite trumpą scenarijų, kuris būtų įdomus ir pristatytų jūsų šalį bei jos žmones.

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Jums patikėta užduotis surengti jūsų šalyje vyksiančių olimpinių žaidynių atidarymo ceremoniją. Turite pristatyti savo šalies meną, kultūrą ir istoriją. Ką įtrauktumėte į šią ceremoniją? Kas suteiktų ceremonijai išskirtinio žavesio, bet tuo pačiu paskatintų susimąstyti? Ar tai įkvėptų visą šalį, ar tik atskiras gyventojų grupes? Kokią žinią norėtumėte perduoti? Pasirinkite vieną arba kelias temas ir sukurkite jūsų mintis atspindinčią ceremoniją.

Mokymosi rezultatas

- Olimpines simbolikos galios supratimas.
- Žinių apie tai, kaip panaudoti olimpinių žaidynių atidarymo ceremoniją šalies rengėjos kultūrai, istorijai ir dvasiai pristatyti, įgijimas.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Domėjimasis, kūrybiškumas, „Forumo teatro“ metodas, bendradarbiavimas, klausimai ir atsakymai, pristatymai.

Siūlomos priemonės

Prieiga prie interneto, kostiumai vaidmenų žaidimui, meno reikmenys.

Nuorodos į Išteklių biblioteką

- „*The Olympic Oath – Opening Ceremony – London 2012 Olympic Games*“ video, International Olympic Committee (IOC), 2014. [02/Olympism](#).
- „*Olympic Anthem*“ WAV music file, International Olympic Committee (IOC). [02/Olympism](#).

Olimpinių žaidynių uždarymo ceremonija

Olimpizmo ugdymo temos: tobulumo siekimas, darna, pagarba kitiems, kilnus elgesys

Veiklos kontekstas

Perskaitykite ištrauką „Pagrindų vadovo“ 44 puslapyje „Olimpinių žaidynių uždarymo ceremonija“. Paskui peržiūrėkite ankstesnių ceremonijų vaizdo įrašus. Kokias su šia ceremonija susijusias tradicijas išvelgėte? Kaip manote, ar šios tradicijos svarbios?

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Įsivaizduokite, kad esate olimpinių žaidynių uždarymo ceremonijos žiūrovas. Sportininkai įeina į stadioną, olimpinė vėliava nuleidžiama, olimpinė ugnis gęsta. Nupieškite arba nutapykite šią sceną.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius

9–11 metų

Apmąstykite klausimą, kodėl įeinant į stadioną sportininkai nerikiuojami pagal šalių komandas?

Įsivaizduokite, kad jūs – sportininkas, pirmą kartą dalyvaujantis olimpinėse žaidynėse. Į jus kreipiasi vietos laikraščio atstovai prašydami parašyti trumpą straipsnį apie dalyvavimo olimpinių žaidynių atidarymo arba uždarymo ceremonijoje patirtį.

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Baigiantis olimpinėms žaidynėms olimpinė vėliava nuleidžiama ir perduodama kitas olimpinės žaidynės priimsiančio miesto merui. Ką jūs pasirinktumėte šios vėliavos perdavimui? Kurį sportininką, o gal vaiką?

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Baigiantis uždarymo ceremonijai kitas žaidynės priimsiantis miestas pristato trumpą pramoginę programą. Kokią žinią stengtumėtės perteikti, jei būtumėte atsakingi už šį pristatymą?

Mokymosi rezultatas

- Tradicijų ir protokolo, kurių laikomasi olimpinių žaidynių metu, supratimas.
- Žinių apie tai, kaip švenčiamas olimpizmas, ir apie vertybes, kurias įkūnija ši ceremonija, įgijimas.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Diskusija, kryptingas domėjimasis, bendradarbiavimas, bendravimo įgūdžiai, mokymasis dėlionės principu, karuselinis minčių lietus, bendraamžių mokymas.

Siūlomos priemonės

Prieiga prie interneto vaizdo įrašų.

Olimpinės priesaikos

Olimpizmo ugdymo temos:

kilnus elgesys, pagarba kitiems, pastangų teikiamas džiaugsmas

Veiklos kontekstas

Perskaitykite ištrauką „Pagrindų vadovo“ 46 puslapyje „Apgaulė ir bausmė senovės Olimpijoje“.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Sukurkite plakata, skatinantį sportininkus vadovautis olimpinės priesaikos principais: gerbti olimpinių žaidynių taisykles, dalyvauti žaidynėse demonstruojant visapusišką sportiškumą, nevertoti draudžiamų preparatų, varžytis šlovinant sportą ir siekiant pelnyti garbę komandai.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius

9–11 metų

Panagrinėkite tekstą apie bronzinės Dzeuso statulėlės, vadinamos „Zanes“, įteikimą sportininkams senovės Olimpijoje už sukčiavimą sporte. Sukurkite panašią statulėlę šiuolaikinėms olimpinėms žaidynėms. Kaip manote, ar viešas šių statulėlių rodymas būtų veiksmingas?

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Sukurkite pasakojimą apie sportininką, kuris svarsto galimybę sukčiauti. Aprašykite, kokias neramias mintis jam tai kelia ir kaip jis, perskaitęs olimpinę priesaiką, nusprendžia varžytis garbingai.

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Susiskirstę grupėmis aptarkite visišką nepakantą apgaulei ir galimą atlaidumą jai. Kurį požiūrį palaikytumėte? Kodėl? Ar šie požiūriai gali padėti išspręsti sudėtingas šiuolaikinio sporto problemas?

Sukurkite scenarijų, skirtą negarbingai pasielgusio sportininko bylos svarstymui teisme.

Mokymosi rezultatas

- Olimpinės priesaikos reikšmingumo supratimas.
- Suvokimas, kad sukčiavimas turi pasekmes ne tik sporte, bet ir gyvenime.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Sokrato metodas, konstruktyvistinis mokymas, domėjimasis, bendradarbiavimas, mokymasis dėlionės principu, karuselinis minčių lietus, dienoraščiai, atsiliepimų žurnalai, tinklaraščiai.

Siūlomos priemonės

Meno reikmenys, kostiumai vaidinimui.

Nuorodos į Išteklių biblioteką

- „The Olympic Oath – Opening Ceremony – London 2012 Olympic Games“ video, International Olympic Committee (IOC), 2014. [02/Olympism](#).
- „Factsheet: Opening Ceremony of the Olympic Winter Games“, International Olympic Committee (IOC), 2014. [02/Olympism](#).

Olimpinės paliaubos

Olimpizmo ugdymo temos: pagarba kitiems, darna, kilnus elgesys

Veiklos kontekstas

Perskaitykite ištrauką „Pagrindų vadovo“ 47–48 puslapiuose „Olimpinės paliaubos Antikos ir šiais laikais“.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Sukurkite taiką skatinantį plakatą.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius

9–11 metų

Surašykite olimpinę paliaubų tekstą ant plakatinio popieriaus. Aplink šį tekstą surašykite atskirus žodžius, pabrėžiančius paliaubose įkūnytus principus. Paskui papuoškite plakato kraštus vaizdais, susijusiais su ramybe, pakančiu požiūriu į kitus, tobulumo siekimu sporte, įvairove ir kt.

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Suraskite medžiagos apie jaunus žmones, aktyviai propaguojančius taiką. Surašykite klausimus, kuriuos užduotumėte jiems pokalbio metu. Suvidinkite šį pokalbį su klasės draugu.

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Sukurkite paliaubų sieną. Kaip ji atrodytų? Apmąstykite, kaip žmonės galėtų kūrybiškai išreikšti savo įsipareigojimą šioms paliauboms. Jūsų paliaubų siena galėtų tapti tinklalapis. Dalyviai apmąstyti ir suformuluoti savo žinią ar ketinimą būti taikiems ir įkelti į tinklalapį, tinklaraštį ar vaizdo dienoraštį.

Mokymosi rezultatas

Suvokimas, kokią galią turi olimpinės paliaubos kaip taiką skatinanti ir tarptautinį supratimą stiprinanti priemonė.

Siūlomoms mokymo strategijoms ir mokymosi įgūdžiams

Sokrato metodas, konstruktyvistinis mokymas, bendravimo įgūdžiai, tinklaraščiai, vaizdo dienoraščiai, vaidmenų žaidimas, apskritasis stalas, grupinė diskusija.

Siūlomoms priemonėms

Meno reikmenys.

Nuorodos į Išteklių biblioteką

- „Colours for Peace – A fun way to learn about Olympic Truce – Teachers’ Guide“ International Olympic Truce Centre (IOTC). [00/Activity Sheets & 03/Manuals](#).
- „Colours for Peace: A fun way to learn about Olympic Truce“, International Olympic Truce Centre (IOTC), 2012. [00/Activity Sheets & 03/Manuals](#).
- „Olympic Truce: Sport as a Platform for Peace“ International Olympic Truce Centre (IOTC), 2009. [02/Olympism](#).
- „A Great Tiny Olympic Champion“ Georgiadis, S.V., International Olympic Truce Centre (IOTC), 2012. [03/Publications](#).

Taika ir olimpinės žaidynės

Olimpizmo ugdymo temos: pagarba kitiems, kilnus elgesys

Veiklos kontekstas

Olimpinės žaidynės ir apskritai olimpinis judėjimas yra galinga jėga skatinanti taiką. Šis veiklos aprašas laikomas atspirties tašku inicijuojant dialogą, padėsiantį besimokantiems suprasti taikaus bendravimo svarbą.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

„Colours for Peace: A fun way to learn about Olympic Truce“. Ši veikla, kurią galima rasti lėteklių bibliotekoje, skatina dalyvius suprasti taiką (ir olimpines paliaubas) per spalvinimą.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius

9–11 metų

Sukurkite „Pažadų sieną“. Paprašykite mokinių ant popieriaus lapo arba lipdukų surašyti pažadus ar mintis, kuriais galės pasinaudoti skatindami ir palaikydami taiką savo gyvenime. Paraginkite pritvirtinti juos ant sienos, o tada sugrupuoti. Kokios temos dominuoja? Paprašykite mokinių aptarti savo motyvus ir įsipareigojimus taikai palaikyti. Užduokite jiems klausimą, kas galėtų sustiprinti arba susilpninti jų įsipareigojimą šiems pažadams.

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Kokie taikos ir pripažinimo simboliai jamžinti nuotraukoje? Sukurkite meno kūrinį, vaizduojantį taiką ir pripažinimą pasaulyje.

Tęsinys kitame puslapyje

Mokymosi rezultatas

Žinių apie taikos iniciatyvas ir praktinį jų įgyvendinimą savo gyvenime įgijimas.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Pilietinis raštingumas, bendradarbiavimas, problemų sprendimas, kritinis mąstymas, Sokrato metodas, dalijimasis nuomonėmis ratu.

↑ Dvylikametės rumunės Elenos Barbu piešinys, pateiktas 1985 metais vykusiam Tarptautiniam vaikų piešimo konkursui

Taika ir olimpinės žaidynės (tęsinys)

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms (tęsinys)

Vyresnysis mokyklinis amžius 15–18 metų

Padalykite puslapį į dvi dalis. Kairėje skiltyje surašykite kilnaus elgesio pavyzdžius. Dešinėje – nekilnaus. Toliau pateiktos įkvėpiančios įžvalgios citatos apie taikų gyvenimą. Perskaitykite jas, o tada aptarkite dešinėje skiltyje surašytus pavyzdžius.

↓ Nuorodos į Išteklių biblioteką

- „Olympic Truce: Peace inspired by sport“ International Olympic Truce Centre (IOTC). [02/Olympism](#).
- „Colours For Peace: A fun way to learn about Olympic Truce“, International Olympic Truce Centre (IOTC), 2012. [00/Activity Sheets & 03/Manuals](#).
- „Colours for Peace: A fun way to learn about Olympic Truce – Teachers’ Guide“ International Olympic Truce Centre (IOTC). [00/Activity Sheets & 03/Manuals](#).

„Teviešpatauja žemėje taika ir teprasideda ji nuo manęs.“
Sy Milleris ir Jill Jackson

Aptarkite: Nurodykite vieną veiksmą, kurio galėtumėte imtis šiandien ir kuris padėtų stiprinti taiką tarp jūsų ir jūsų šeimos nario arba tarp jūsų ir jūsų draugo.

„Tvarka susitvarkyti su netvarkos kėlėjais ir tylą nutildyti rėksnius reiškia valdyti jausmus.“

Sun Tzu

Aptarkite: Atsakykite į klausimą, kokią strategiją siūlo Sun Tzu suirutėms įveikti.

„Saiko neįėjimas – daugelio neramumų priežastis. Didieji konfliktai kyla, kai norime per daug. O kai žinome, kada gana yra gana, visada būna gana.“

Tao Te Ching

Aptarkite: Kokia konfliktų priežastis įvardijama veikale „Tao Te Ching“? Kaip siūloma juos spręsti?

„Dabar žmonės keliauja greičiau, bet aš nežinau, ar jie juda link geresnių dalykų.“

Willa Cather

„Gyvenimo realybė svarbesnė nei sparta.“

Mahatma Gandhi

Aptarkite: Olimpinis devizas skelbia – „Greičiau, aukščiau, tvirčiau“. Kai kuriems žmonėms atrodo, kad siekis gyventi „greičiau, aukščiau, tvirčiau“ ne visada veda į „geresnio ir taikesnio pasaulio“ kūrimą. Ką jums stengiasi pasakyti Willa Cather ir Mahatma Gandhi? Ar pritariate jų mintims? Kodėl taip arba kodėl ne?

„Matykite, kaip gamta – medžiai, gėlės, žolė – auga tyloje, kaip žvaigždės, mėnulis ir saulė juda tyloje... Mums reikia tylos, kad palytėtume sielas.“

Motina Teresė

Aptarkite: Daugelis didžiųjų mokytojų teigia, kad kelios minutės ramybės kiekvieną dieną padeda mums išlikti ramiais susidūrus su konfliktinėmis situacijomis. Kur rasti ramų kampelį, kuriame galėtumėte pasimėgauti keliomis minutėmis tylos kiekvieną dieną? Kada tu mėgautumėtės?

„Užgniaužti pyktį tolygu griebti karštos anglies gabalą ketinant sviesti jį į kitą žmogų, nes nudegsite pats.“

Buddha

Aptarkite: Kaip užgniaužtas pyktis žaloja patį nirštantį žmogų? Pasikalbėkite apie situaciją, kai buvote supykę. Kaip pyktis pakenkė jums pačiam?

„Kalbėti negalvojant – tarsi šaudyti nesitaikant.“

Ispanų patarlė

Aptarkite: Pikti žodžiai, kuriuos žmonės išsako vieni kitiems, palieka negyjančias žaizdas. Ką daryti, kad jie nenusprūstų nuo liežuvio, nepagalvojus apie pasekmes?

„Žodžiai, tylą ir „ramybė“ verti tūkstančio auksinių.“

Kinų patarlė

Aptarkite: Kodėl, jūsų manymu, šios patarlės autorius taip vertina tylą ir ramybę? Apibūdinkite, ką jaučiate, kai būnate ramūs.

„Negalima paspausti rankos sugniaužus kumštį.“

Indira Gandhi

Aptarkite: Paaiškinkite citatą. Ar pritariate šiai minčiai? Pralaimėjus žaidimą kartais nelengva paspausti priešinkui ranką. Kodėl bet koku atveju svarbu tai padaryti?

„Taikos paveldo“ žaidimas

Olimpizmo ugdymo temos:

pagarba kitiems, kilnus elgesys, draugystė, pastangomis pelnytą džiaugsmą

Veiklos kontekstas

„Taikos paveldo“ žaidimas buvo sukurtas siekiant padėti dalyviams suprasti įvairius požiūrius ir įsitikinimus, propaguoti taiką ir susitaikymą, o pirmą kartą išbandytas Keiptauno taikos konferencijoje (Pietų Afrika).

Šio žaidimo metu dalyviai apsilanko pagrindiniuose miesto arba šalies paveldo objektuose, o paskui turi apmąstyti klausimą: „Kuo kiekvienas paveldo objektas reikšmingas jums?“ Dalyviai – idealiu atveju atstovaujantys kuo įvairesnėms kultūroms ir vertybinėms sistemoms – užmezga dialogą. Jie ne tik dirba kartu stengdamiesi suprasti ir išspręsti problemas, bet taip pat pristatyti ir paaiškinti savo išvadas kitoms grupėms ir (arba) savo bendruomenėms.

Paveldo objektai parenkami pagal jų svarbą, įspūdingumą ir tinkamumą žaidimui. Apsvarstykite šias taikos paveldo objektų ar vietovių rūšis:

- Istorinės reikšmės vietoves, iškalbingai bylojančias apie politinį ir socialinį susitaikymą ir taikos siekio įtvirtinimą žmonių kentėjimuose ir istorijoje.
- Objektus, atskleidžiančius moterų vaidmenį siekiant taikos ir susitaikymo.
- Objektus, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama lyderių vaidmeniui siekiant taikos ir susitaikymo.
- Objektus, reikšmingus kovai už žmogaus teises.

Nors iš pradžių „Taikos paveldo“ žaidimas buvo sukurtas 16–21 metų amžiaus grupei, vėliau jis buvo pritaikytas ir jaunesnio amžiaus grupėms.

Mokymosi rezultatas

- Kitų tautų paveldo ir kultūros svarbos pripažinimas sporto ir taikos kontekste.
- Žinių, supratimo ir informuotumo apie taikos ir susitaikymo svarbą gilinimas.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Domėjimasis, problemų sprendimas, bendradarbiavimas, kūrybiškumas, pilietinis raštingumas, dalijimasis nuomonėmis ratu, apskritasis stalo, vaidinimas, dainos, pasakojimai.

Siūlomos priemonės

Komandoms ir koordinatoriams išdalijamos spalvingos skarelės, marškinėliai, vėliavos ir pan. Reikia transporto nuvežti dalyvius į paveldo objektus. Jų saugumas visada laikomas didžiausiu prioritetu.

Paralimpinės vertybės

Įkvėpimas ir lygybė.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Apsilankykite savo miesto taikos paveldo objekte, susipažinkite su jo istorija ir nupieškite jį. Paskui dirbdami kaip komanda iliustruokite jo istoriją piešiniiais ir sukurkite iš jų knygą.

Surenkite „Taikos eitynes arba sambūrį“. Sudarykite komandas ir pasirinkite vėliavas, nupieškite plakatus, sukurkite ir atlikite dainas, atspindinčias jūsų „taikos dvasią.“

Suraskite pasaulyje populiarių taikos simbolių, tokių kaip balandis, varpas, deglas, taikos ženklas ir kt.

Šios amžiaus grupės dalyviams turėtų vadovauti ne koordinatoriai, kurių jie gerai nepažįsta, bet mokytojai ir (arba) tėvai.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Ištyrinėkite istorinę aplinką, kurioje konkretus asmuo drąsiai apgynė savo įsitikinimus labai sunkiomis aplinkybėmis. Pavyzdžiui: Nelsonas Mandela, Martinus Liuteris Kingas, Mahatma Gandhi ir ypač moterys: Rosa Parks, Emily Hobhouse ir Emmeline Pankhurst. Pasidalykite savo tyrimų rezultatais su kitais dalyviais. Kuo tikėjo šie žymūs žmonės? Kodėl jie mums svarbūs ir šiandien? Kas, jūsų nuomone, padėjo šioms žmonėms atremti iššūkius? Kaip jų patirtis prisidėjo prie taikos stiprinimo? Pasirinkite vieną iš minėtų iškilų asmenybių ir sukurkite trumpą istoriją apie jų drąsą.

(Tęsinys kitame puslapyje)

„Taikos paveldo“ žaidimas (tęsinys)

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms (tęsinys)

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Perskaitykite „Taikos paveldo“ žaidimo aprašymą šiame vyresnio amžiaus grupei skirtame skirsnyje ir apmąstykite toliau aprašytą scenarijų. Šio žaidimo metu jauni žmonės skatinami tapti savo bendruomenių ambasadoriais. Tikimasi, kad jie elgsis kaip atviri, kritikuoti nelinkę asmenys, pasirengę priimti ir apmąstyti naują kultūros potyrį. Prisiimdami šią atsakomybę, įsivaizduokite, kad ką tik sudalyvavote „Taikos paveldo“ žaidime ir sugrįžote į savo bendruomenę norėdami pasidalyti savo patirtimi su bendraamžiais, įtraukti juos į šį žaidimą. Ką turėtumėte daryti, jei nėra galimybės apsilankyti paveldo vietovėje? O gi pasirinkti paveldo tinklalapius iš viso pasaulio, pavyzdžiui: Robeno salą (Pietų Afrika), Londono taikos pagodą (Jungtinė Karalystė), paminklą su P. de Kuberteno širdimi Olimpijos mieste (Graikija), Hirošimos taikos memorialą vaikams (Japonija), Pasaulio taikos bokštą Osakoje (Japonija), Laisvės statulą Niujorke (JAV) arba Taikos rūmus Hagoje (Nyderlandai). Galite pasinaudoti internetu, kad pamatytumėte įvairiose šalyse esančius pasirinktus paveldo objektus.

Paprašykite mokinių atlikti tyrimą, o paskui įsivaizduoti, kad jie dirba šių paveldo objektų informacijos biuruose. Suvaidinkite dialogą, kuris galėtų vykti tarp „Taikos paveldo“ žaidimo dalyvių ir informacijos centro darbuotojų. Kokius klausimus užduotumėte? Ar manote, kad tokie apsilankymai (realūs arba virtualūs) galėtų stiprinti taiką ir supratimą? Surenkite varžybas ir apdovanokite geriausiai pasirodžiusias ir tiksliausias atsakymus pateikusias komandas.

Dirbdami grupėse sukurkite savo taikos memorialus ir sugalvokite taikos simbolius.

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

„Taikos paveldo“ žaidimas buvo sukurtas Pietų Afrikoje tikslinei šio amžiaus mokinių grupei. Dalyviams šiam žaidimui organizacijos ir bendruomenės rinko visoje šalyje. Šių jaunuolių biografija ir atstovaujama kultūra pasirodė labai įvairi. Atrinkti dalyviai buvo suskirstyti į komandas. Jie gavo užduotį – dirbant kartu kurti komandos tapatybę. Ir darė tai pasitelkę vėliavas, spalvotas skaras ir kitus skiriamuosius ženklus, taip pat kūrė komandos pavadinimą ir dainą. Komandas, kurių darbą koordinavo jaunimo koordinatorius, mikroautobusais vežiojo į įvairius paveldo objektus. Jų nariai gavo užduotį apžiūrėti objektus, o paskui apmąstyti klausimą: „Kuo jums reikšmingas kiekvienas paveldo objektas?“ Po apsilankymo paveldo objekte dalyviai kaskart dalijosi savo įspūdžiais. Jaunimo koordinatoriai stebėjo, kad pokalbio metu nebūtų nukrypta nuo temos. Pasibaigus diskusijai komandos turėjo pasirinkti, kaip pristatys įgytas žinias. Kai kurios grupės sukūrė ir atliko šokį. Kitos kūrė dainas, dar kitos parengė pristatymą naudodamosi technologijos priemonėmis. Visų grupių dalyviai mobiliaisiais telefonais darėsi „asmenukes“ ir siuntė jas koordinatoriams.

Žaidimas turėjo ir varžybų elementą. Komandos galėjo pelnyti taškus už bendradarbiavimą ir kūrybiškumą, parodytą pristatant veiklos rezultatus. Taškai buvo skiriami ir už komandos dvasią, o nubraukiami už netinkamą kalbą, rūkymą, gėrimą ar blogą elgesį. „Taikos paveldo“ žaidimo rezultatai pasirodė įspūdingi. Dalyviai teigė pajutę gilesnį ryšį su savo šalies istorija ir paveldu, geriau supratę vieni kitų požiūrius.

Ar galėtumėte sukurti „Taikos paveldo“ žaidimo versiją savo bendruomenei arba miestui? Kaip parinktumėte žaidimo dalyvius? Išbandykite žaidimą ir pažiūrėkite, kas nutiks.

↓ Nuorodos į Išteklių biblioteką

- „Celebrating the power of sport“ video, International Olympic Committee (IOC), 2014. [01/Advocacy](#).
- „Hope Factory: When Sport Can Change The World“ The Olympic Museum Educational and Cultural Services, 2011. [03/Manuals](#).
- Jordan Olympic Committee webpage, Jordan Olympic Committee. [02/Good Practices](#).

Papildoma literatūra:

- „Sport for Development & Peace: Governments in Action“ Sport for Development and Peace International Working Group, 2008. [01/Advocacy](#).
- „Sport for Development & Peace: Harnessing the Power of Sport for Development and Peace“ Sport for Development and Peace International Working Group, 2008. [01/Advocacy](#).
- „Adapted Sport Manual: Adapting sporting practice to serve society and contribute to Sustainable Peace“ Peace and Sport. [03/Manuals](#).
- Right To Play International webpage, Right To Play International. [03/Manuals & 03/Links](#).

Sportas ir menas senovės Graikijoje

Olimpizmo ugdymo temos: pagarba, darna, tobulumo siekimas

Veiklos kontekstas

Iki mūsų dienų išlikusios skulptūros, piešiniai, keramikos dirbiniai, architektūra mums atskleidžia, kaip sportininkai treniravosi ir varžėsi senovės olimpinėse žaidynėse. Įsižiūrėkite į nuotraukas. Kaip jose pavaizduotos bėgimo varžybos? Ką reiškia žodis „halteres“ ir kaip jie buvo naudojami senovėje? Kurias olimpinės sporto šakas galite atpažinti nuotraukose, perteikiančiose senovės olimpių žaidynių dvasią?

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Iš didelio popieriaus lapo iškirpkite didelę vazą. Išsiaiškinkite, kokie keramikos puošimo raštai buvo paplitę senovės Graikijoje, o paskui papuoškite jais popierinę vazą. Pritvirtinkite piešinį ant sienos, kai švęsite Olimpinę dieną ar kokią nors kitą mokyklos šventę.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Supažindinkite vaikus su archeologiniais radiniais, kurie buvo naudojami senovės olimpinėse žaidynėse. Pasiūlykite pasirinkti vieną žaidynių aspektą ir pavaizduoti jį piešinyje.

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Sukurkite antikos olimpinio stadiono maketą (galite panaudoti kartono dėžę). Papuoškite stadiono maketą raštais, kurie puošia archeologinius radinius iš senovės olimpių žaidynių.

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Jei jums būtų patikėta užduotis sukurti šiuolaikinę skulptūrą, išreiškiančią pagarbą senovės olimpių žaidynių įtakai, kaip atrodytų ši skulptūra? Kokias medžiagas panaudotumėte jai kurti? Kokią formą pasirinktumėte? Nupieškite arba, jei tai praktiškai įgyvendinama, sukurkite šią skulptūrą.

Mokymosi rezultatas

Suvokimas, kokia svarbi vieta tenka menui ir kultūrai, saugant senovės olimpių žaidynių istoriją ir palikimą.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Domėjimasis, kūrybiškumas, bendradarbiavimas, problemų sprendimas.

Siūlomos priemonės

Meno reikmenys – medžiagos keramikos ir skulptūros darbams, popierius ir kt.

Nuorodos į Išteklių biblioteką

- „*The Olympic Games in Antiquity*“ The Olympic Museum Educational and Cultural Services, 2013. 02/Olympism.

Sportas ir menas šiuolaikinėse olimpinėse žaidynėse

Olimpizmo ugdymo temos: pagarba, darna, tobulumo siekimas

Veiklos kontekstas

Plakatai, marškinėliai, pašto ženklai ir daugybė kitų meno medijų formų buvo ir tebėra naudojami siekiant perteikti žinių žodžiais, paveiksliukais ir simboliais. Galima nuodugniau ištyrinėti įvairius olimpinis plakatus, skatinant besimokančiuosius susipažinti su vietinio ir nacionalinio paveldo, taip pat olimpinio judėjimo vertybių pristatymo būdais.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Kai olimpinės žaidynės rengiami šalis nusprendžia iškilmingai paminėti šį įvykį, ji dažnai išleidžia pašto ženklus. 2012 metų Londono olimpinėms žaidynėms Didžiosios Britanijos pašto tarnyba išleido po specialų pašto ženklą kiekvienam aukso medalį pelnysiam sportininkui. Be to, šalis dažnai tokiu būdu bando atskleisti savo unikalų kultūros paveldą. Kartais olimpinuose pašto ženkluose vaizduojamos olimpinų varžybų vietos ir stadionai. Įsivaizduokite, kad jūsų miestas turės surengti kitas olimpinės žaidynės. Paimkite voką ir sukurkite pašto ženklą, kuriame atsispindėtų žaidynių aspektai, kuriuos norėtumėte įamžinti. Papuoškite voką, kad dar labiau išryškintumėte savo ženklą išskirtinumą. Į voką įdėkite kortelę su informacija, kuri supažindins skaitytoją su jūsų kūrinio, juo perteikiama žinia ir kt.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Surenkite marškinėlių festivalį. Paprašykite mokinių atsinešti bet kokius sportinius marškinėlius. Sukabinkite juos ant virvės, ištemptos skersai sporto salę (panašiai kaip skalbinius). Pakvieskite mokinius užteiti į šį „marškinėlių muziejų“ ir susipažinti su „eksponatų“ įvairove. Iškirpkite marškinėlius iš popieriaus ir paprašykite mokinių sukurti olimpinis marškinėlius.

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Sukurkite improvizuotą šokį, perteikiantį senovės ir šiuolaikines olimpinės temas.

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Išstudijuokite olimpinų plakatų istoriją nuo 1896 metų iki šių dienų. Palyginkite plakatų dizainą su savo žiniomis apie žaidynės rengimosios šalies istoriją per ilgus amžius. Ką pastebite? Kokią žinią, jūsų nuomone, bus stengiamasi perduoti ateityje kuriant olimpinis plakatus? Sukurkite olimpinį plakatą, atspindintį olimpizmo dvasią ir suteikiantį viltį ateičiai.

Mokymosi rezultatas

Vizualinių meno įgūdžių, padedančių perteikti pagrindines olimpizmo vertybes, ugdymas.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Kūrybiškumas, bendradarbiavimas, problemų sprendimas, mokymasis dėlionės principu, karuselinis minčių lietus.

Siūlomos priemonės

Meno reikmenys.

Nuorodos į Išteklių biblioteką

- „*The Special Olympics and the World Games Los Angeles 2015*“ Mural Conservancy of Los Angeles, ArtSceneCal, 2015. [02/Good Practices.](#)
- „*Mural Conservancy of Los Angeles*“ Mural Conservancy of Los Angeles. [02/Good Practices.](#)
- „*Coubertin Academy: A Handbook for Olympic Education in Secondary Schools*“ International Pierre de Coubertin Committee (IPCC), 2007. [00/Activity Sheets & 03/Manuals.](#)
- „*Olympic Games Posters*“ The Olympic Museum Educational and Cultural Services, 2013. [00/Activity Sheets.](#)

Logotipai ir talismanai

Olimpizmo ugdymo temos: darna, pagarba, pastangų teikiamas džiaugsmas

Veiklos kontekstas

Daugelį metų besimokantieji nagrinėjo, kaip logotipai ir talismanai atspindi įvairių olimpinių miestų meną ir tradicijas. Rengiant 2012 metų Londono olimpines žaidynes buvo nuspręsta sukurti talismanu tapusią metalo spalvos vienaakių būtybių porą Venlocką ir Mandevilį. Ši pora ne tik turėjo būti patraukli žiūrovams, bet ir simboliškai atstovauti priimančiam miestui. Rengėjai siekė, kad šie personažai perteiktų savo kilmę atspindinčias istorijas. Venlockas buvo sukurtas iš skysto plieno lašo, likusio baigus statyti olimpinį stadioną. Be to, jo galva trikampė, simbolizuojanti tris olimpinės garbės pakylas vietas, kurias užima medalius pelnę sportininkai.

1992 metų Barselonos olimpinių žaidynių logotipas – abstraktus trispalvis potėpis, primenantis per olimpinis žiedus bandantį peršokti gimnastą arba sportininką. Tokiu būdu bandyta kūrybiškai susieti logotipą su Barselonos kaip menų miesto reputacija ir glaudų šio miesto ryšį su tokiais iškilais menininkais kaip Pablo Picasso, Joan Miró ir Antoni Gaudi.

Mokymosi rezultatas

Supratimas, kokią galią turi simboliai perduodant tam tikrą žinią.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Konstruktivistinis mokymas, kūrybiškumas, skaitymo klubai.

Siūlomos priemonės

Meno reikmenys.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius

5–8 metai

Įsivaizduokite, kad jūsų miestas turi organizuoti olimpines žaidynes. Sukurkite talismaną, kuris geriausiai perteiktų jame gyvenančių žmonių dvasią. Internetu susiraskite informaciją apie talismanus www.olympic.org ir sukurkite savo talismaną.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Sukurkite trumpą istoriją apie olimpinį talismaną. Pasistenkite joje perteikti olimpizmo principus ir olimpizmo ugdymo temas. Perskaitykite „Pagrindų vadovo“ 53 puslapyje pateiktą informaciją apie įvairius talismanus arba susiraskite papildomos informacijos šiuo adresu: www.olympic.org.

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Sukurkite savo talismaną. Pagalvokite apie papildomą iššūkį – gal galėtumėte jį sukurti vien tik iš perdirbtų medžiagų?

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Peržiūrėkite olimpinių logotipų pavyzdžius ir pagalvokite, kaip jie keitėsi per pastaruosius kelis dešimtmečius. Sukurkite vieną logotipą arba jų seriją, naudodamiesi naujosiomis technologijomis arba kitomis vizualinėmis medijomis, kad perteiktumėte įkvepiančią su olimpizmu susijusią žinią.

Olimpinis muziejus

Olimpizmo ugdymo temos:

pastangų teikiamas džiaugsmas, darna, tobulumo siekimas, kilnus elgesys, pagarba kitiems

Veiklos kontekstas

Muziejai tarnauja daugeliui tikslų – jie gali tapti mokymosi centrais ir priminti mūsų praeitį. Muziejai gali būti skirti svarbių pasiekimų propagavimui; jie gali skatinti mus susimąstyti ir net panirti į gilius apmąstymus. Didieji pasaulio muziejai ugdo, įkvepia ir kūrybiškai įtraukia lankytojus, skatindami juos turtinti savo patirtį ir gėrėtis kolekcijomis. Šiuo atveju mokiniai užsiima į olimpinį muziejų orientuota veikla. Jiems suteikiama galimybė įgyti žinių apie olimpizmą ir patirti jį patirti.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius

5–8 metai

Aptarkite su klasės draugais sporto šaką, kuria užsiiminėjate. Atsineškite į klasę bet kokių jūsų veiklą įrodančių daiktų, pavyzdžiui: kaspinių, medalių ir nuotraukų. Paruoškite šių daiktų ekspoziciją ir pakvieskite kitus mokinius apsilankyti jūsų klasės muziejuje.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Įsivaizduokite, kad jums skirta užduotis sugalvoti patrauklią ir įdomią veiklą, kuria galėtų užsiimti jūsų amžiaus mokiniai olimpiname muziejuje. Užduoties tikslas – supažindinti mokinius su olimpizmu ir olimpinių žaidynių istorija, tuo pačiu siekiant sudominti lankytojus (mokymasis – ne jiems primestas procesas, bet patraukli veikla). Parenkite tokių veiklų sąrašą ir jas įdomiai pristatykite, tokiu būdu užtikrindami muziejaus interaktyvumą.

(Tęsinys kitame puslapyje)

Mokymosi rezultatas

Susidomėjimo olimpinėmis temomis skatinimas, semiantis iš jų įkvėpimo.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Domėjimasis, Sokrato metodas, kūrybiškumas, bendradarbiavimas, problemų sprendimas, mokymasis dėlionės principu, karuselinis minčių lietus, dalijimasis nuomonėmis ratu, multimedijų pristatymai.

Siūlomos priemonės

Maketo kūrimo priemonės, meno reikmenys.

Olimpinis muziejus (tęsinys)

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms (tęsinys)

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Kaip atrodytų jūsų muziejaus pastatas ir aplinka? Ar projektuotumėte įspūdingą statinį, ar norėtumėte, kad lankytojų dėmesį labiau trauktų pati ekspozicija? Ar jis turėtų būti modernus, pastatytas iš šiuolaikinių medžiagų, ar pripažįstant senovės olimpinių žaidynių įtaką labiau klasikinis? O galbūt jums priimtini abu variantai? Kaip jūs tvarkytumėte muziejaus aplinką? Olimpinį muziejų Lozanoje supa skulptūros ir interaktyvūs eksponatai, įskaitant 100 metrų bėgimo taką, kad būtų galima panorėjus palyginti savo rezultata su Usaino Bolto ir Florence Griffith Joyner laimėjimais. O ką pasiūlytumėte jūs? Sukurkite savąjį olimpinio muziejaus maketą arba piešinį.

Veikla: nusiveskite mokinius į bėgimo taką ir paprašykite pamėginti pagerinti pasaulio rekordą įvairiose distancijose. Pavyzdžiui, nubėgti 100 metrų. Garsiai skaičiuokite sekundes: „7, 8, 9... stop!“ Tada mokiniai suvoks, koku stulbinamu greičiu šią distanciją įveikė U. Boltas ar F. Griffith Joyner. Tokią užduotį galima pritaikyti daugeliui distancijų arba rungčių. Gal pasiūlykite savo mokiniams nubėgti 800 metrų, kad šiame bėgime dalyvautų aštuoni po 100 metrų bėgantys dalyviai? Ar jie įstengtų pagerinti Davido Rudisha rekordą – vieną minutę 40,9 sekundžių?

Lengvosios atletikos rungims galima panaudoti šias užduotis: ištieskite matavimo juostą ir parodykite rekordinį šuolio į tolį atstumą. Paprašykite mokinių šokti į tolį iš vietos, tai yra neįsibėgėjus. O tada dar sykį iš vietos, kurioje nusileido. Kiek tokių šuolių prireiks norint pagerinti dabartinį šuolio į tolį rekordą (Mike Powellas – 8 m 95 cm; Galina Chistyakova – 7 m 52 cm)?

Vyresnysis mokyklinis amžius 15–18 metų

Suskirstykite mokinius grupėmis ir kiekvienai pasiūlykite po olimpizmo principą arba ugdymo temą. Aptarkite su mokiniais, kokius eksponatus vertėtų pasirinkti norint paskatinti lankytojus susimąstyti ir įkvėpti veiklai? Kaip suderinti pagarbą pasiekimams, pavyzdžiui, atmintinų daiktų eksponavimą, su mąstyti skatinančiais pristatymais? Ar jūsų ekspozicijos bus interaktyvios? Ar jūsų eksponatai sudomins platesnę lankytojų auditoriją? Sukurkite savo muziejaus išplanavimo eskizą.

↓ Nuorodos į Išteklių biblioteką

- *Canadian Olympic School Program* webpage, Canadian Olympic Committee, 2015. 02/Good Practices.
- „*Olympic Day Lessons*“ Australian Olympic Committee. 00/Activity Sheets & 03/Manuals.
- „*Olympic Day Guide*“ Australian Olympic Committee. 00/Activity Sheets & 03/Manuals.

Papildoma literatūra:

- „*Olympic Charter*“ International Olympic Committee (IOC), 2015. 01/Background.

Olimpinių sporto šakų programa

Olimpizmo ugdymo temos:

darna, tobulumo siekimas, kilnus elgesys, pagarba kitiems, pastangų teikimas
džiaugsmas

Veiklos kontekstas

Olimpinių žaidynių sporto šakų programa išaugo nuo devynių 1896 metais iki dvidešimt šešių 2012 metais. 1896 metais olimpinėse žaidynėse dalyvavo sportininkai iš 14 šalių, o 2012 metais – iš 204 šalių ir keturi nepriklausomi sportininkai. Kadangi šiuolaikinės olimpinės žaidynės sulaukia sportininkų iš viso pasaulio, vis didėja poreikis įtraukti į žaidynių programą papildomas sporto šakas, siekiant užtikrinti, kad ši programa išliktų aktuali jauniems žmonėms. Todėl, viena vertus, diegiamos naujovės ir prisitaikoma prie šiuolaikinių pomėgių bei naujų tendencijų, kita vertus, gerbiama sporto istorija ir tradicijos. 1988 metais Korėjos Respublika pristatė tekvondo, taip pat moterų dziudo ir beisbolą, o po kelių metų šios sporto šakos buvo įtrauktos į olimpinių žaidynių programą. Pagalvokite apie sporto šakas, kurios labai populiarios, bet dar neįtrauktos į olimpinių žaidynių programą. Kaip jums atrodo, kodėl?

★ Mokymosi rezultatas

- Suvokimas, kad įvairiose pasaulio šalyse populiarios skirtingos sporto šakos.
- Supratimas, kad laikui bėgant olimpinė sporto šakų programa gerokai išsiplėtė ir tapo įvairesne.

✓ Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Konstruktivistinis mokymas, domėjimasis, „Forumo teatro“ metodas, klausimai ir atsakymai, apskritasis stalas, įvado ir pabaigos kortelių pildymas.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius

5–8 metai

Kokias olimpines sporto šakas galite išvardyti? Pasirinkite vieną iš jų ir panagrinėkite jos techniką, taisykles, įrangą ar priemones. Sukurkite ekspoziciją arba parenkite pristatymą kitiems mokiniams apie tai, ką išsiaiškinote.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Sukurkite du plakatus: vieną, atspindintį šiuolaikines olimpines sporto šakas, ir antrą, pristatantį tik 1896 metų olimpinių žaidynių sporto šakas. Šie plakatai turėtų aiškiai vizualiai parodyti, kaip stipriai išsiplėtė olimpinio sporto programa.

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Įsivaizduokite, kad esate baronas P. de Kubertenas. Jūs ką tik įsteigėte Tarptautinį olimpinį komitetą (TOK), kuris turi nuspręsti, kokias sporto šakas įtraukti į olimpinių žaidynių programą. Sukurkite trumpą jo kalbą, skirtą įtikinti TOK narius tam tikros sporto šakos tinkamumu šiai programai. Apsirenkite P. de Kuberteno laikmetį atitinkančiais drabužiais ir pasakykite auditorijai šią kalbą.

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Parinkite rinkodaros kampaniją, kurią būtų galima panaudoti lobistinei veiklai, skirtai tam tikros sporto šakos įtraukimui į olimpinių žaidynių programą. Apsvarstykite, kokią naudą duotų šios šakos įtraukimas. Ar tai kaip nors pakeistų jūsų visuomenę? Ką įtrauktumėte į šią kampaniją – vizualines medijas, spaudą ir socialines medijas? Kaip užsitikintumėte visuomenės paramą?

Siūlomos priemonės

Meno reikmenys, kostiumai vaidmenų žaidimui.

Jaunimo olimpinės žaidynės (JOŽ)

Olimpizmo ugdymo temos:

darna, tobulumo siekimas, kilnus elgesys, pagarba kitiems, pastangų teikimas
džiaugsmas

Veiklos kontekstas

Jaunimo olimpinės žaidynės (JOŽ) suburia sportininkus iš viso pasaulio, suteikdamos jiems galimybę susipažinti su įvairiomis kultūromis, olimpinio judėjimu ir olimpinėmis vertybėmis. Šių žaidynių dalyviai ne tik varžosi įvairiose sporto rungtyse. Tikimasi, kad jie taps olimpinų vertybių ambasadoriais savo šalyse, imdamiesi aktyvaus vaidmens vietos bendruomenėse.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius

5–8 metai

Galima paskatinti mokinius apsilankyti senelių namuose ir pasidalyti savo istorijomis ir patirtimi su senjorais. Be to, mokiniai gali įkurti „Sutikimo grupę“, kad aktyviai palaikytų ir įtrauktų į bendrą veiklą vienišius arba neseniai prie mokyklos ar mokymosi aplinkos prisijungusius bendraamžius.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Įsivaizduokite, kad esate „Jaunojo JOŽ korespondento“ programos dalyvis. Ši programa sukurta siekiant perteikti žurnalistinę patirtį jauniems korespondentams, skiriant jų kuratoriais žinomus olimpinų žaidynių sporto žurnalistus. Jūs ketinate imti interviu iš olimpinio sportininko, kuris treniruoiasi prieš olimpinų žaidynių pradžią. Kokius klausimus jam užduotumėte? Kaip užrašysite ir pateiksite jo atsakymus? Ar padarysite pokalbio vaizdo įrašą? O gal parašysite tekstą? Jūs galite susikurti tinklaraštį ir pasidalyti savo interviu su kitais. Pakvieskite tinklaraščio skaitytojus pateikti komentarus. Tokiu būdu galite užmegzti naujas draugystes ir plėsti ryšius su panašių interesų žmonėmis iš viso pasaulio.

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Jus atrinko atstovauti savo šaliai jaunimo olimpinėse žaidynėse. Pagrindinės šių žaidynių temos: socialinė atsakomybė ir jos raiška. Kaip galėtumėte imtis lyderio vaidmens skatindami socialinę atsakomybę savo bendruomenėje? Ką jums tai reiškia? Kaip galėtumėte tapti pagrindinių olimpinų vertybių – tobulėjimo, pagarbos ir draugystės – ambasadoriumi ir įkvėpti kitus? Ar pasikeistų dėl to jūsų elgesys? Esama daug raiškos priemonių: menas, kultūra, šokis, kalba. Kokią iš jų pasirinktumėte pristatyti savo bendruomenę?

(Tęsinys kitame puslapyje)

★ Mokymosi rezultatas

- Jaunimo olimpinų žaidynių, kaip jaunimą įkvepiančios priemonės gyventi olimpizmo dvasia, svarbos supratimas.
- Žinių apie tai, kaip sportininkai skatinami tapti ambasadoriais ir būti socialiai sąmoningais ir atsakingais žmonėmis, įgijimas.

✓ Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Konstruktivistinis mokymas, domėjimasis, „Forumo teatro“ metodas, klausimai ir atsakymai, apskritasis stalas, įvado ir pabaigos kortelių pildymas.

Siūlomos priemonės

Meno reikmenys.

Jaunimo olimpinės žaidynės (JOŽ) (tęsinys)

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms (tęsinys)

Vyresnysis mokyklinis amžius 15–18 metų

Kartu su klasės draugais pasirinkite sporto renginį, kurį organizuosite savo bendruomenėje. Jūs būsite atsakingi už visą šio renginio koordinavimą: rinkodarą, finansavimą, finansų valdymą, planavimą, pagalbą sportininkams ir kt. Renginys gali būti skirtas jūsų mokyklai arba platesnei bendruomenei. Pasirinkite olimpinę temą, kuri taps pagrindiniu renginio akcentu.

↓ Nuorodos į Išteklių biblioteką

- „Living the Olympic Values!“ video, International Olympic Committee (IOC), 2012. 01/Background.

Nuorodos į tinklalapius:

- Youth Olympic Games webpage on Olympic.org (with links to the YOG Facebook and Twitter accounts): <http://www.olympic.org/youth-olympic-games>
- Compete, Learn & Share platform (which includes videos, quizzes, stories and more; this one-stop shop of resources and tools is organised around the five themes of the Youth Olympic Games' Learn & Share programme—available in four languages): <http://yogger.olympic.org>

Peržiūrėkite šiuos ankstesnius JOŽ vaizdo įrašus:

- Best of Nanjing 2014 Youth Olympic Games: <https://www.youtube.com/watch?v=i2XyiX8DI-k>
- The spirit of the Innsbruck 2012 Youth Olympic Games: <https://www.youtube.com/watch?v=PdlLGuQWLCU>
- Innsbruck 2012 Experience through the eyes of a Young Ambassador: <https://www.youtube.com/watch?v=B86S2wsQ6hk>
- The spirit of the Singapore 2010 Youth Olympic Games: <https://www.youtube.com/watch?v=2zsrwVIObHc>

Papildoma literatūra:

- „The Olympic Movement and the environment: University lecture on the Olympics“ Centre d'Estudis Olímpics (UAB), International Chair in Olympism (IOC-UAB), Tarradellas, J., 2010. 02/Good Practices.

Kliūčių įveikimas – moterys sporte

Olimpizmo ugdymo temos:

darna, tobulumo siekimas, kilnus elgesys, pagarba kitiems, pastangų teikiamas dėkaugsmas

Veiklos kontekstas

Nuo pirmųjų šiuolaikinių olimpinų žaidynių, kurios vyko 1896 metais Atėnuose, požiūris į sportuojančias moteris keitėsi palengva. TOK aktyviai ragina moteris įsitraukti į sportą ir fizinę veiklą. Ši veikla skatina mokinius apmąstyti moterų vaidmenį sporte per ištikus amžius.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius

5–8 metai

Sugalvokite ir sukurkite plakata, skatinantį mergaites aktyviai sportuoti.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius

9–11 metų
Pasikvieskite moterį sportininkę iš savo bendruomenės ir paimkite iš jos interviu. Kas ją įkvėpė sportuoti? Ką ji patartų mergaitėms, kurias domina dalyvavimas didžiajame sporte? Iš anksto pasiruoškite interviu klausimus.

Vidurinis mokyklinis amžius

12–14 metų
Susipažinkite su garsių sportininkų, atstovaujančių skirtingoms šalims, gyvenimais. Kaip manote, ar moterims sunkiau pelnyti pripažinimą už savo pasiekimus nei vyrams? Kokių priemonių imtumėtės savo bendruomenėje, kad padidėtų ne tik moterų galimybės sportuoti, bet ir kad jos gautų tokią pačią paramą, treniruočių kokybę ir finansines sąlygas kaip vyrai? Surašykite atsakymus plakate.

Vyresnis mokyklinis amžius

15–18 metų
Įsivaizduokite, kad dabar 1984 metai. Los Andželo miestas ruošiasi priimti olimpines žaidynes. Ilgiausia moterų bėgimo distancija iki šių olimpinų žaidynių buvo 1500 metrų. Daug kovotojų už lygias teises reikalauja, kad moterims būtų leidžiama bėgioti tokius pat atstumus kaip vyrams. Bet nestinga ir prieštaraujančiųjų šiai nuomonei. Los Andželo olimpinų žaidynių organizacinis komitetas kreipėsi į jus, prašydamas apsvarstyti moterų maratono bėgimo rungties įtraukimo į programą klausimą. Įsivaizduokite, kad jūsų paprašė pateikti pasiūlymą organizaciniam komitetui, remiantį šios rungties įtraukimą į žaidynes. Suvaizduokite šio pasiūlymo pristatymą. Tegul vienas iš komiteto narių pasipriešina tokiam pasiūlymui. Pasibaigus vaidmenų žaidimui, aptarkite, kokie klausimai iškilo svarstant šį pasiūlymą.

Surinkite informaciją apie tai, kaip iš tikrųjų klostėsi įvykiai – moterų maratono bėgimo rungtis buvo įtraukta į olimpinę programą 1984 metais. Koks buvo šio sprendimo poveikis moterų dalyvavimui olimpinėse žaidynėse? Kokias ekonomines galimybes jis atvėrė bendruomenėse, kuriose sunku užsidirbti pragyvenimui?

★ Mokymosi rezultatas

- Supratimas, kad istoriškai olimpinėse žaidynėse merginos ir moterys neturėjo vienodų galimybių su vyrais.
- Supratimas, kad šiuo metu TOK veikia suteikia moterims vienodas galimybes ir kad šis principas įtvirtintas Olimpinėje chartijoje (Pagrindinis principas #5).

✓ Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Vaidmenų žaidimas, domėjimasis, „Forumo teatro“ metodas, dienoraščiai, atsiliepimų žurnalai, tinklaraščiai, vaizdo dienoraščiai.

Siūlomos priemonės

Meno reikmenys.

↓ Nuorodos į lšteklių biblioteką

- *Women Win* webpage, Women Win. 03/Links.
- „*The Girl Effect: The clock is ticking*“ video, GirlEffect.org, 2010. 01/Advocacy & 02/Good Practices.
- „*Kicking The Ball For Girls' Education In Rural Nepal*“ video, UNICEF, 2015. 02/Good Practices.
- *Champions Together* webpage, Special Olympics. 02/Olympism.
- „*Sports Ability 2 Activity Card*“ Australian Sports Commission, (used/reproduced with the permission of the Australian Sports Commission). 00/Activity Sheets.

Paralimpinės žaidynės – „Judėjimo dvasia“

Olimpizmo ugdymo temos:

darna, tobulumo siekimas, kilnus elgesys, pagarba kitiems, pastangų teikiamas džiaugsmas

Veiklos kontekstas

Tarptautinis paralimpinis komitetas (TPK) organizuoja ir koordinuoja paralimpines žaidynes, kurių metu paralimpinio sporto atstovams sudaromos sąlygos parodyti savo sporto pasiekimus ir džiuginti bei įkvėpti pasaulį.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Sportininkai, turintys regėjimo negalią (iš dalies arba visiškai praradę regėjimą) gali dalyvauti bėgimo rungtyje padedami vedlio. Padėti mokiniams suvokti neįgaliams sportininkams išskylančius sunkumus galima šiuo būdu: didelėje sporto aikštėje paprašykite vieną mokinį užsirišti ant akių raištį. Paskui paskirkite šiam mokiniui vedlį. Tegul jie susikimba rankomis ir bėga kartu. Vedlys turi ir iš anksto žodžiu įspėti draugą apie trasoje pasitaikančias kliūtis, tokias kaip duobutės ar balos. Paprašykite abiejų mokinių pasidalyti bėgimo užrištomis akimis ir buvimo vedliu patirtimi.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Žmogui, kuriam amputuota ranka (arba koja), sportuojant tenka įdėti daug daugiau pastangų, nei tokios negalios neturinčiam sportininkui. Pabandykite žaisti krepšinį, kai viena jūsų rankų fiksuota (parišta už nugaros). Paprašykite mokinių susimąstyti, kokius sunkumus turi įveikti žmogus, kuriam amputuota ranka (arba koja). Pakvieskite paralimpietį sportininką apsilankyti jūsų klasėje ir pabendrauti su mokiniais.

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Pasiūlykite mokiniams sužaisti krepšinį tarsi turint judėjimo negalią. Kažin, ar mokymosi centre atsirastų sportinių vežimėlių neįgaliesiems, todėl siūlome išbandyti kitą variantą. Paprašykite mokinių varyti kamuolį nuo vieno salės krašto iki kito, o priartėjus prie krepšio sustoti, pasirinkti metimo poziciją, atsisėsti ant kėdės ir atlikti metimą iš ten. Tegul mokiniai išbando metimą šiuo būdu iš kelių skirtingų vietų. O paskui pasidalija įspūdžiais. Kokių sunkumų jiems kilo metant kamuolį iš sėdimos padėties? Jei įmanoma, susitikite su sportininku, kuris juda vežimėliu, ir pokalbio metu pasiteiraukite, kaip jam sekasi sportuoti ir kaip jis ruošiasi žaidynėms.

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Jūsų užduotis – numatyti fizinę veiklą mokiniams, turintiems proto negalią. Kai kurie iš jų jautrūs garsams, kitiems sunku koordinuoti veiksmus. Sugalvokite kelis įdomius žaidimus, tinkančius šiems mokiniams. Rengiantis minėtai užduočiai, pravartu daugiau sužinoti apie proto negalią ir pritaikyti įrangą arba veiklos struktūrą mokiniams, turintiems šią negalią, kad jie galėtų susidoroti su užduotimi. Apmąstykite, ko išmokote. Kaip pasikeitė jūsų supratimas apie įvairių gebėjimų žmonių galimybes sportuoti?

Mokymosi rezultatas

Supratimas, kaip treniruojasi ir varžosi sportininkai, turintys negalią.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Sokrato metodas, patirtinis mokymasis.

Siūlomos priemonės

Raištis akims užrišti, tvarstis rankoms užfiksuoti, kėdės, krepšinio kamuoliai, sporto įranga (įspėjamieji ženklai ir kt.).

Nuorodos į išteklių biblioteką

- „PRIDE Olympic & Paralympic Values“ Kent County Council. 03/Manuals.
- „Sports Ability 2 Activity Card“ Australian Sports Commission, (used/reproduced with the permission of the Australian Sports Commission). 00/Activity Sheets.
- „Get Set to Make a Change: Mowbray School makes a HUGE change!“ British Olympic Association (BOA) & British Paralympic Association (BPA). 02/Good Practices.

Papildoma literatūra:

- „European Inclusive Physical Education Training EIPET Resource Pack“ EIPET Partnership & Institute of Technology, Tralee, 2014. 03/Manuals.
- „Respect for Diversity“ International Olympic Academy (IOA), Keim, M. 01/Background.

Olimpinių žaidynių organizavimas

Olimpizmo ugdymo temos:

darna, tobulumo siekimas, kilnus elgesys, pagarba kitiems, pastangų teikimas džiaugsmas

Veiklos kontekstas

Savo miesto kandidatūros iškėlimas surengti olimpinės žaidynes gali būti ilgas ir apmąstymų reikalaujantis procesas. Išsakoma daug nuomonių – nuo vietos gyventojų iki šalies politikų, nuo sporto ministrų iki kitų šalių lyderių. Remiantis šiomis nuomonėmis nusprendžiama, ar miestas teiks siūlymą surengti olimpinės žaidynes. Ši veikla suteiks mokiniams galimybę išnagrinėti ir apsvarstyti kai kuriuos olimpines paraiškos punktus.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Jūs siekiate, kad jūsų miestui atitektų teisė rengti kitas olimpinės žaidynes. Surašykite 10 priežasčių, kodėl jis tinka, ir paruoškite kalbą.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius

9–11 metų

Jūs siekiate pristatyti savo miestą kaip džiaugsmo kupiną vietą, tinkančią olimpinėms žaidynėms. Ko imtumėtės norėdami atskleisti išskirtinę savo miesto kultūrą? Pavyzdžiui, dažnai žaidynių metu organizuojami muzikos festivaliai, scenos meno festivaliai, masiniai sporto renginiai. Sumanykite festivalį, kurį būtų galima surengti jūsų mokyklos sporto salėje, ir pakvieskite kitus mokinius jame dalyvauti.

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Jūsų miestas arba šalis varžosi su keliais kitais miestais arba šalimis dėl teisės organizuoti ateinančias olimpinės žaidynes. Jūs turite parengti kalbą TOK nariams, kad pristatytumėte savo pasiūlymą, pagrįsdami jo kokybę. Ką sakysite? Kaip pateiksite pasiūlymą? Pristatymo metu galite naudoti įvairias medijas – rodyti skaitmeninius vaizdus, atlikti šokį, deklamuoti eilėraščius, dainuoti dainas.

(Tęsinys kitame puslapyje)

Mokymosi rezultatas

- Gebėjimas susirinkti reikiamą medžiagą ir žinių apie tai, kaip šaliai suteikiama teisė rengti olimpinės žaidynes, įgijimas.
- Supratimas, kaip olimpinėse žaidynėse galima nušviesti rengiančio miesto ir šalies kultūrą.
- Suvokimas, kaip olimpinių žaidynių rengimas gali keisti visuomenę.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Sokrato metodas, domėjimasis, projektinis mokymasis, kūrybiškumas, individualus pritaikymas, bendradarbiavimas, klausimai ir atsakymai, apskritasis stalas, multimedijų pristatymai.

Siūlomos priemonės

Meno reikmenys, prieiga prie interneto.

Olimpinių žaidynių organizavimas (tęsinys)

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms (tęsinys)

Vyresnysis mokyklinis amžius 15–18 metų

Sukurkite rinkodaros kampaniją 2016 metų Rio olimpinėms žaidynėms ir būsims jaunimo olimpinėms žaidynėms. Į planą galite įtraukti šias veiklas:

- miesto arba šalies reklaminę kampaniją;
- ekonominio poveikio verslui ir visai bendruomenei vertinimą;
- socialinio žaidynių poveikio visiems piliečiams vertinimą.

Pasinaudokite skirtingomis medijomis pristatyti šią informaciją auditorijai. Pavyzdžiui: galite sukurti trumpą filmą, nupiešti žaidynes reklamuojančius plakatus, parengti lankstinukus apie žaidynių naudą arba pranešimą spaudai, pasinaudoti socialinėmis medijomis informacijos sklaidai.

Atlikite ekonominės naudos analizę. Kokių infrastruktūros pokyčių prireiks priimant žaidynes? Koks bus šių pokyčių poveikis bendruomenei?

Paprašykite mokinių apmąstyti šį procesą ir paskui aptarti, kaip, jų nuomone, jis susijęs su kampanijomis, kurias rengia šalys, besirungiančios dėl teisės rengti žaidynes.

Surinkite medžiagą apie ankstesnių olimpinių žaidynių organizavimą. Kai kurie žaidynes surengę miestai joms pasibaigus sėkmingai panaudojo olimpinę infrastruktūrą (olimpinius kaimelius, sporto stadionus ir kt.). Kituose ši infrastruktūra buvo palikta nykti. Kodėl, jūsų nuomone, taip nutiko? Ko galima išmokti ir kaip tai panaudoti būsimų žaidynių organizavimui? Kokį palikimą – sporto, kultūros, infrastruktūros, vertybių – norėtumėte matyti šalyje, pasibaigus kitoms žaidynėms? Kaip galėtumėte to siekti?

Parenkite skaidrių, atspindinčių jūsų mintis šiais klausimais, peržiūrą ir pakvieskite į ją savo klasės draugus.

↓ Nuorodos į Išteklių biblioteką

- „*The London 2012 Cultural Olympiad: a new model for nation-wide Olympic cultural legacy*“ International Olympic Committee (IOC), Garcia, B., 2012. 02/Good Practices.
- „*Olympic Legacy*“ International Olympic Committee (IOC), 2013. 01/Background.
- „*The Get Set Story: How London 2012 inspired the UK's schools*“ British Olympic Association (BOA) & British Paralympic Association (BPA), 2007–2012. 02/Good Practices.

Olimpinis kaimelis

Olimpizmo ugdymo temos: pagarba, tobulumo siekimas, kilnus elgesys

Veiklos kontekstas

Olimpinis kaimelis – ne tik vieta, kurioje sportininkai valgo, miega ir ilsisi. Tai – kultūrinis centras; vieta, kurioje užsimezga draugystė. Olimpinis kaimelis primena kunkuliuojantį įvairių tautų ir kultūrų katilą. Tai vieta, kurioje klesti pagrindinės olimpizmo vertybės. Ši veikla skirta padėti OVUP dalyviams suprasti, kokia svarba tenka olimpiniam kaimeliui skatinant taiką ir olimpinių žaidynių dalyvių tarpusavio supratimą.

Mokymosi rezultatas

- Supratimas, koks svarbus vaidmuo tenka olimpiniam kaimeliui propaguojant pagrindines olimpines vertybes.
- Olimpinio kaimelio svarbos vienijant žmones ir stiprinant tarpusavio supratimą suvokimas.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius

5–8 metai

Įsivaizduokite, kad esate olimpinio kaimelio žaidynių dalyvių sutikimo komiteto narys. Jame netrukus apsigyvens olimpiniai sportininkai. Kaip juos pasitiksite, kad jie jaustųsi kaip namuose? Aptarkite savo mintis grupėse, paskui nubraižykite minčių žemėlapi ir pasidalykite jomis su kitais grupės dalyviais.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Olimpinį kaimelį galima panaudoti svarbioms olimpinėms temoms propaguoti. Pavyzdžiui, pasauliui akivaizdžiai būtina skatinti tvarumą. Naujų olimpinių žaidynių infrastruktūra buvo kuriama naudojant aplinkai draugiškus išteklius ir kuriant sistemas, mažinančias poveikį aplinkai. Apmąstykite, kaip jūs patys laikotės tvarumo principo? Ką patartumėte olimpinės žaidynės priimančiam miestui, kuris ruošiasi statyti olimpinį kaimelį? Aptarkite savo mintis ir paskui surašykite jas ant plakatinio popieriaus. Pritvirtinkite plakatą ant sienos ir paprašykite kitų dalyvių ar klasės draugų išsakyti savo nuomonę apie jūsų mintis.

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Olimpiniai sportininkai atvyksta iš viso pasaulio. Jų skoniai skiriasi, todėl jie renkasi labai skirtingą maistą. Jų kultūra ir religiniai įsitikinimai taip pat nevienodi. Jei jūsų paprašytų sukurti olimpinio kaimelio projektą, ką jį įtrauktumėte, kad olimpiečiai burtųsi draugėn ir pajustų juos vienijantį bendražmogišką artumą? Pavyzdžiui, pastatuose suprojektuotumėte bendras erdves susitikimams. Kokius renginius, skatinančius bendravimą ir perteikiančius pagrindines olimpines vertybes, organizuotumėte? Surašykite savo mintis, paskui pasidalykite jomis su savo klasės draugais.

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Įsivaizduokite, kad esate architektas ir gavote užsakymą suprojektuoti olimpinį kaimelį. Užsakovai nurodė, kad jis olimpiniam sportininkams turi būti daugiau nei vieta miegui ir valgiui. Olimpiniam kaimelyje reikia erdvių, kuriose sportininkai galėtų burtis ir pažinti vieni kitus. Jis turėtų tapti vieta, padedančia dalyviams perprasti pagrindines olimpines vertybes ir olimpizmo ugdymo temas. Išreikškite ant popieriaus arba išsakykite savo mintis, paskui pasidalykite jomis su savo grupės nariais.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Dalijimasis nuomonėmis ratu, diskusija, Sokrato metodas.

Siūlomos priemonės

Susitikimo vietos, meno reikmenys.

Olimpinių žaidynių indėlis į tvarų vystymąsi

Olimpizmo ugdymo temos: darna, pagarba kitiems

Veiklos kontekstas

TOK nustatė tris pagrindines prioritėtines sritis, atskleidžiančias jo įsipareigojimą tvariam vystymuisi: socialinę lygybę, ekonominį veiksmingumą ir aplinkosaugines problemas. Susipažinkite su šių temų įtraukimu į naujausias olimpines žaidynes. Toliau aprašytose veiklose nurodomi būdai, kaip geriau suvokti tvaraus vystymosi svarbą ir imtis iniciatyvų, remiančių šias prioritėtines sritis.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius

5–8 metai

Sukurkite „žaliąją komandą“. Mokiniai gali parengti ir įgyvendinti perdirbimo arba kompostavimo programą. Tegul jie kuria plakatus ir sako šią programą populiarinančias kalbas. Tokiu būdu jie elgsis kaip lyderiai ir taps sektinu pavyzdžiu bendraamžiams.

Sukurkite ir praktiškai įgyvendinkite lietaus vandens surinkimo programą. Panaudokite šį vandenį mokyklos darže auginamiems augalams ir daržovėms laistyti.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Rengiantis Sidnėjaus (2000 m.) ir Londono (2012 m.) olimpinėms žaidynėms, buvo sutvarkytos senos industrinės teritorijos. Dėl to šiose anksčiau nykiuose vietose palengva atgimė gamta: ėmė sukti lizdus paukščiai, pradėjo neršti žuvis, suvešėjo augalai. Pasirinkite savo bendruomenėje teritoriją, kurią galėtumėte atkurti. Svarbu gauti specialistų konsultacijas, kad mokiniai būtų apsaugoti nuo žalingo pavojingų atliekų poveikio.

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Įsivaizduokite, kad jūsų paprašė parengti Planetos olimpines žaidynes. 2012 metų Londono olimpinėse žaidynėse buvo pasitelktos penkios temos: bioįvairovė, klimato pokyčiai, atliekų tvarkymas, įtrauktis ir sveika gyvensena. Pasiskirstykite šias temas ir aptarkite grupėse, kaip jas įtrauktumėte į žaidynes. O gal norėtumėte jas papildyti kitomis temomis?

Pasirinkite temą ir pasidalykite su visais diskusijų grupėse turiniu. Galite naudotis įvairiomis medijomis savo mintims pristatyti, pavyzdžiui: skaitmeninėmis technologijomis, menu, šokiu, daina arba kalba.

Vyresnysis mokyklinis amžius 15–18 metų

Sukurkite planą, kurio tikslas – apsaugoti nykstančią augalų ar gyvūnų rūšį. Išsiaiškinkite, dėl kokių problemų šiai rūšiai gresia išnykimas. Parenkite ir įgyvendinkite informuotumo didinimo kampaniją, pasitelkę naujas technologijas. Kokios sėkmės atveju būtų jūsų plano pasekmės šiai rūšiai (o ir kitoms rūšims)? Kaip jūs spręstumėte problemas? Kaip reklamuotumėte sėkmę? Kaip susietumėte šią iniciatyvą su olimpinėmis žaidynėmis?

Mokymosi rezultatas

Supratimas, kaip svarbu gerbti aplinką.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Domėjimasis, konstruktyvistinis mokymas, projektinis mokymasis, dienoraščiai, atsiliepimų žurnalai, tinklaraščiai, kūrybiškas mąstymas, problemų sprendimas.

Siūlomos priemonės

Aplinkosaugos reikmenys, jei reikia (kibirai lietaus vandeniui rinkti, komposto konteineriai ir kt.).

Nuorodos į lšteklių biblioteką

- „*The Olympic Movement and the environment: University lecture on the Olympics*“ Centre d’Etudes Olympiques (UAB), International Chair in Olympism (IOC-UAB), Tarradellas, J., 2010. 02/Good Practices.
- „*Sustainability Through Sport: Implementing the Olympic Movement’s Agenda 21 – 2012*“ International Olympic Committee (IOC). 01/Advocacy.
- „*Tunza magazine: Sport and the environment*“ United Nations Environment Programme (UNEP), 2012. 03/Publications.
- „*Tunza magazine: The 4Rs – A way of life*“ United Nations Environment Programme (UNEP), 2013. 03/Publications.

Olimpinių žaidynių iššūkių įveikimas

Olimpizmo ugdymo temos:

darna, tobulumo siekimas, kilnus elgesys, pagarba kitiems, pastangų teikiamas džiaugsmas

Veiklos kontekstas

Kaip ir visos kitos organizacijos, TOK susiduria su sunkumais. Kartais susiklosto situacijos, prieštaraujančios olimpinio judėjimo vertybėms ir keliančios grėsmę jo patikimumui. Šio skirsnio veikla skatina mokinius įsigilinti į savo mintis ir stengtis suprasti minėtas sudėtingas problemas, ypač olimpinių žaidynių boikotą, korupciją ir dopingo vartojimą.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Aptarkite nesąžiningumą. Kodėl žmonės apgaudinėja sporte? Ko jie tikisi apgaudinėdami? Paskatinkite mokinius pateikti pavyzdžių, kaip bendraamžiai sukčiauja sportiniuose žaidimuose. Pasiūlykite būdų užkirsti kelią apgaulėi. Ar galima padaryti ką nors daugiau, nei sukurti daugybę taisyklių?

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Paieškokite medžiagos apie Monrealio, Maskvos ir Los Andželo olimpinių žaidynių boikotą. Kodėl taip nutiko? Kaip manote, ar žaidynės veiksmingas būdas perduoti žinią? Kodėl, jūsų nuomone, nuo 1984 metų didieji boikotai nepasikartojo?

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Ką reiškia korupcija? TOK veikloje pasitaikė korupcijos atvejų, kai tarp jo narių atsirado pasirengusių perduoti savo balsus konkurse dėl teisės rengti olimpines žaidynes. Surinkite medžiagą apie tai, kaip vyksta olimpinių žaidynių rengimo konkursas. Ar galite pasiūlyti būdų užkirsti kelią korupcijai?

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Dopingo vartojimas sporte jau kelis dešimtmečius kelia problemų TOK. Pasirinkite olimpinio sporto šaką ir apsvaistykite, ar joje pasitaiko piktnaudžiavimo dopingu. Kaip kovojama su tokiais pažeidimais? Kaip jums atrodo, ar galima atleisti už dopingo vartojimą? O gal jūs pritariate visiškam tokio elgesio netoleravimui? Pasiūlykite naujų būdų kovai su dopingo vartojimu ir paskui aptarkite juos grupėmis.

★ Mokymosi rezultatas

Supratimas, su kokiais sunkumais olimpinės žaidynės susidūrė praeityje ir kaip juos būtų galima įveikti.

✓ Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Kryptinga diskusija, Sokrato metodas, mąstymo įgūdžiai, mokymasis dėlionės principu, karuselinis minčių lietus, dalijimasis nuomonėmis ratu, dienoraščiai, atsiliepimų žurnalai, įvado ir pabaigos kortelių pildymas.

Siūlomos priemonės

Erdvė diskusijoms.

↓ Nuorodos į Išteklių biblioteką

- „One hundred years of cultural programming within the Olympic Games (1912–2012): origins, evolution and projections“ Routledge, Garcia, B., 2008. 02/Olympism & 03/References.

Sporto ir fizinės veiklos pastangomis pelnytas džiaugsmas

Olimpizmo ugdymo temos:

pastangų teikiamas džiaugsmas, tobulumo siekimas, kilnus elgesys, darna, pagarba kitiems

Veiklos kontekstas

Pastangos, įdedamos aktyviai sportuojant, teikia džiaugsmą. Ką tai reiškia įvairaus amžiaus grupėms? Atlikta daug tyrimų, skirtų atsidavimo sportui (kodėl mokiniai nuolat sportuoja arba liaujasi tai daryti), motyvacijos ir jaunimo sportavimo priežasčių išsiaiškinimui. Viena iš dažnai pasikartojančių išvadų – sportuoti turi būti įdomu ir smagu. Minėtas poreikis dažnai nustelbia konkurenciją ir pergalės džiaugsmą. Todėl šis veiklos aprašas skiriasi nuo kitų. Užuoat siūlę konkrečias veiklas (ką reikėtų daryti), nurodysime pagrindinius principus, padėsiančius ugdytojui kurti aplinką, kurioje vyratų smagi atmosfera ir būtų vertinamas fizinio aktyvumo veiklos teikiamas džiaugsmas.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius

5–8 metai

Vadovaujantis ilgalaikiu sportininkų rengimo modeliu (ISR – Baly ir Hamilton, 2004), visi sveiki sportininkai daro pažangą pereidami kelis etapus, atitinkančius jų vystymosi gebėjimus. Ankstyvajame mokinių ugdymo etape sporto pedagogai turėtų sutelkti dėmesį į „pagrindus“, stengdamiesi, kad mokiniams būtų linksma ir įdomu. Treneriai pasirenka veiklą, kuri suteikia įvairių gebėjimų vaikams galimybę patirti džiaugsmą, siekti geresnių rezultatų ir pajusti pasitenkinimą savimi. Vaikai mokomi pasirinkti asmeninius sveikatos ir fizinės ištvėrmės tikslus. Jiems atlyginama teigiamai juos skatinant. Šio esminio etapo tikslas – užtikrinti, kad sporto veikla būtų tokia maloni, kad įkvėptų mokinius toliau joje dalyvauti. Varžymasis šio etapo metu turėtų būti minimalus.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Šiuo metu daugelyje sporto šakų juntama tendencija spartinti mokinių ir sportininkų pažangą, pernelyg daug dėmesio skiriant įgūdžių ugdymui ir varžymuisi. Šis požiūris akivaizdžiai neveiksmingas ir sukelia daugeliui vaikų priešpriešą sportui. Vadovaujantis ISR modeliu (ir kitais panašiais modeliais), rekomenduojama, kad mokiniai dalyvautų smagioje, socialinius ryšius stiprinančioje ir visų dalyvių indėlį skatinančioje programoje. Šio amžiaus sportininkai pirmą kartą supažindinami su treniravimosi principais. O varžymasis pasitelkiamas siekiant nustatyti dalyvių pažangą ir suteikti jiems teigiamos patirties.

(Tęsinys kitame puslapyje)

Mokymosi rezultatas

Supratimas, koks svarbus fizinės veiklos vaidmuo kiekvieno dalyvio gerovei.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Diskusija, refleksija, bendradarbiavimas.

Nuorodos į išteklių biblioteką

- *Designed to Move* webpage, *Designed to Move*, 2015. [03/Publications](#).
- „*What Sport Can Do: The True Sport Report*“ True Sport, Canadian Centre for Ethics in Sport, 2008. [01/Advocacy](#).

Papildoma literatūra:

- „*Quality Physical Education (QPE): Guidelines for Policy-Makers*“ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), 2015. [01/Advocacy](#).
- „*International Position Statement on Physical Education*“ International Council of Sport Science and Physical Education (ICSSPE), 2010. [01/Advocacy](#).

Sporto ir fizinės veiklos pastangomis pelnytas džiaugsmas (tęsinys)

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms (tęsinys)

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Ne paslaptis, kad ankstyvaisiais paauglystės metais vaikai pernelyg nualinami per dideliu sporto krūviu. Manoma, kad šiuo tarpsniu per daug dėmesio skiriama varžymuisi ir kad jaunieji sportininkai verčiami rungtis, nors tam dar nepasirengę. ISR modelis siūlo mokiniams teisingus treniravimosi metodus. Jie mokomi sportavimo principų ir jų derinimo. Šis sportininkų rengimo etapas vadinamas „pasirengimu varžytis“.

Vyresnysis mokyklinis amžius 15–18 metų

Šio amžiaus atstovai pradeda „treniravimosi dėl pergalės“ etapą. Pagrindinis dėmesys skiriamas geriausiems rezultatams, kurie kiekvienam sportininkui skirtingi.

Ugdytojai skatinami įsigilinti į sportininkų rengimo modelius. Jų parinkta veikla turi užtikrinti mokiniams teigiamą ir džiaugsmingą patirtį, atitinkdama esamą pasirengimo lygį.

Literatūra: Balyi, I., Hamilton, A. (2004) „*Long-Term Athlete Development: Trainability in Childhood and Adolescence*“. Windows of Opportunity. Optimal Trainability. Victoria: National Coaching Institute British Columbia & Advanced Training and Performance Ltd.

Humanizmo pergalė – olimpinių žaidynių istorijos

Olimpizmo ugdymo temos:

pagarba kitiems, darna, kilnus elgesys, tobulumo siekimas, pastangų teikiamas džiaugsmas

Veiklos kontekstas

Kiekvienos olimpinės žaidynės iš pradžių primena baltą drobę, kurią sportininkai vėliau papuošia ryškiomis drąsos, ryžto, sėkmės, dramatiškų išgyvenimų, aistros ir emocijų spalvomis. Šie potėpiai nepakartojami ir pasakoja mums tūkstančius istorijų. Šiame veiklos apraše pateiktos istorijos, skirtos įkvėpti jaunos OVUP dalyvius.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius

5–8 metai

Pasiteiraukite savo draugų ir šeimos narių: „Kokiu olimpinio sportininku labiausiai žavėtės? Kodėl?“ Užsirašykite jų išsakytas mintis ir suraskite daugiau medžiagos apie šį sportininką. Ar pritariate savo draugų ar šeimos narių pasirinkimui? Pasiteiraukite savo kūno kultūros mokytojo, trenerio ar bendruomenės lyderio, gal galėtumėte išbandyti naujas sporto šakas – patirkite malonumą!

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Susipažinkite su medžiaga apie vieną iš sportininkų, kuri pateikta Olimpinių ambasadorių programos tinklalapyje, įtraukdami į lėsteklių biblioteką. Suskirstykite mokinius grupėmis ir aptarkite šio sportininko pasiekimus. Ar jo biografijoje esama jus įkvėpiančių faktų?

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Australų sportininkė Cathy Freeman gimė čiabuvių šeimoje ir nuo pat ankstyvos vaikystės pasižymėjo trumpų nuotolių bėgime. Jos kelias į olimpinę sėkmę nebuvo lengvas. Ji gimė skurdžioje šeimoje ir patyrė diskriminaciją. C. Freeman labai sunkiai dirbo, kol pelnė vietą Australijos komandoje 2000 metų Sidnėjaus olimpinėse žaidynėse. O dar didesniu jos pripažinimu galima laikyti tai, kad ji tapo paskutine deglo nešėja olimpinių žaidynių atidarymo ceremonijos metu. C. Freeman dalyvavimą žaidynėse vainikavo olimpinis aukso medalis, kurį sportininkė pelnė geriausiai pasirodžiusi 400 metrų bėgimo finale.

Apsilankykite C. Freeman tinklalapyje: www.cathyfreemanfoundation.org.au ir daugiau sužinokite apie jos darbą remiant gabius čiabuvių vaikus.

(Tęsinys kitame puslapyje)

Mokymosi rezultatas

Žinių apie olimpinių sportininkų pasiekimus ir ateities viziją įgijimas ir gebėjimas semtis iš jų įkvėpimo.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Diskusija, refleksija, bendradarbiavimas.

Siūlomos priemonės

Erdvės susitikimui, prieiga prie interneto.

Humanizmo pergalė – olimpinių žaidynių istorijos (tęsinys)

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms (tęsinys)

Vyresnysis mokyklinis amžius 15–18 metų

Suraskite medžiagą apie Naujosios Zelandijos olimpinis ambasadorius Olimpines ambasadorių programos tinklalapyje, įtraukdami į Išteklių biblioteką. Kaip jų pasiekimai įkvėpė Naująją Zelandiją aktyviau sportuoti?

↓ Nuorodos į Išteklių biblioteką

- *Olympic Ambassador Programme* webpage, The New Zealand Olympic Committee, 2016. [00/Activity Sheets](#).

Gyvenimas pagal kilnaus elgesio taisykles

Olimpizmo ugdymo temos: kilnus elgesys, pagarba, darna

Veiklos kontekstas

Ši veikla padės besimokantiems išnagrinėti ir suprasti kilnaus elgesio prasmę ir nesąžiningo elgesio padarinius.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Kilnus elgesys ir popieriniai lėktuvėliai! Susimąstykite apie sporto šaką, kuria užsiiminėjate. Kas jums sportuojant teikia malonumą? O kas kelia apmaudą? Surašykite, kas jums gali padėti išlikti sąžiningu sportininku. Išlankstykite penkis popierinius lėktuvėlius (panaudodami senus ar perdirbto popieriaus lapus) ir ant kiekvieno iš jų surašykite žodžius, kurie, jūsų manymu, geriausiai apibūdina kilnų elgesį sporte. Iš penkių plastikinių lankų padarykite olimpinį žiedų simbolį ir paleiskite popierinius lėktuvėlius į jų vidų.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Kartais pasigirsta nuomonė, kad sporte „sąžiningumas neužtikrina lygybės“. Aptarkite, kaip suprantate šiuos žodžius. Pasidalykite mintimis su klasės draugais.

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Suskirstykite mokinius į dvi grupes ir paprašykite aptarti klausimą: ar sporte reikia daug taisyklių kilniam elgesiui užtikrinti? Viena grupė turi pateikti argumentus už taisykles, kita – prieš. Po diskusijos išskirstykite grupių narius poromis ir paprašykite aptarti išsakytus argumentus. Galiausiai surenkite apklausą, kad išsiaiškintumėte, kiek mokinių pakeitė savo pradinę nuomonę.

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Pasiūlykite mokiniams susipažinti su šiuo pasakojimu:

Kai ilgų atstumų bėgikas britas Christopheris Brasheris pateko į 1956 metų Melburno olimpinės žaidynes, jis šį pasiekimą įvertino kaip savo sportinės karjeros viršūnę. Iki to laiko Ch. Brasherui dar niekada nepavyko laimėti bėgimo varžybų, bet 3-ioji vieta Didžiosios Britanijos kvalifikacinėje bėgimo su kliūtimis atrankos į olimpinės žaidynes varžybose pelnė jam vietą šalies rinktinėje. Ch. Brasherui sunkiai sekėsi pusfinalyje ir jis tik per plauką pateko į finalą. Mat pasiekė finišą paskutinis. Praėjus kelioms dienoms, finale Ch. Brasheris taip pat iš pradžių bėgo pačiame gale. Atrodė, kad jis negali tikėtis medalio. Bet likus dviem ratams jis pradėjo energingai lenkti išvargusius varžovus. Bėgikas nenumaldomai veržėsi į priekį ir, likus tik vienam šuoliui per vandenį, jau kovojo dėl medalio. O paskutiniuosius 80 metrų bėgo priekyje. Ch. Brasheris pirmą kartą per savo sportinę karjerą laimėjo varžybas – olimpinį finalą. Bet vos po kelių valandų buvo diskvalifikuotas už tariamą trukdymą 2-osios ir 3-iosios vietų laimėtojams. Taigi tokiu būdu norvegas Ernstas Larsenas ir vengras Sándoras Rozsnyói pelnė atitinkamai aukso ir sidabro medalius. O paskui nutiko tiesiog nuostabus ir labai garbingas dalykas.

Išgirdę teisėjų sprendimą dėl Ch. Brasherio, E. Larsenas ir S. Rozsnyói sugrįžo į trasą ir kreipėsi į vyriausiąjį teisėją. Jie pareiškė, kad juos nuliūdino teisėjo sprendimas diskvalifikuoti Ch. Brasherį. Abu sportininkai prašė teisėjo sugrąžinti Ch. Brasherui jo pelnytą auksą, nors tai reiškė, kad jiems atiteks žemesnės vietos ant pakynos. Po kelių valandų teisėjai atšaukė savo ankstesnį sprendimą ir Ch. Brasherui vėl atiteko pirmoji vieta.

Sukurkite trumpą istoriją apie Ch. Brasherį, E. Larseną ir S. Rozsnyói. Kuo pamokanti ši istorija?

Mokymosi rezultatas

Supratimas, kaip svarbu kilniai elgtis ne tik sporte, bet ir gyvenime.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Konstruktivistinis mokymas, kūrybiškumas, problemų sprendimas, bendradarbiavimas, vaidmenų žaidimas, refleksija, diskusija.

Siūlomos priemonės

Kostumai vaidmenų žaidimui, kėdės ir stalai diskusijoms, penki plastikiniai lankai, popierius lėktuvėliams.

Nuorodos į išteklių biblioteką

- *Fair Play Teaching Resource* webpage, UNICEF New Zealand, 2011. [03/Manuals](#).

Pagarba sau ir kitiems

Olimpizmo ugdymo temos: pagarba

Veiklos kontekstas

Daugiakultūriniame pasaulyje gyvenantys ir įvairovę priimančios bei gerbiančios jauni žmonės stiprina taiką ir tarptautinį supratimą. Toliau išdėstytos veiklos skirtos skatinti besimokančiuosius analizuoti savo požiūrį į pagarbą ir susimąstyti, kokia vieta tenka pagarbai jų gyvenime.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Mokykla (arba bendruomenės sporto klubas) turi priimti didelę iš kitos šalies atvykusių jaunų pabėgėlių grupę. Per pamokas visi vaikai gerai bendrauja. Bet per pertraukas naujokai vis dėlto žaidžia atsiskyre nuo kitų. Aptarkite grupėse, kaip būtų galima įtraukti šiuos vaikus į bendrą žaidimą. Pasidalykite savo mintimis su kitomis grupėmis.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Sukurkite pagarbai skirtą freską. Paprašykite mokinių surasti žurnaluose ir laikraščiuose nuotraukų ir istorijų, bylojančių apie pagarbą. Tegul jie iškerpa šias nuotraukas ir pritvirtina ant didelio popieriaus lapo. Paprašykite kiekvieną grupės narį paaiškinti, kodėl jie pasirinko būtent tą iliustraciją.

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Suburkite dvi diskusijų komandas ir paprašykite jų apsvarstyti klausimą: ar įmanoma gerbti savo priešininkus sporto varžybose, o gal tai – silpnumo ženklas? Pasibaigus diskusijoms, paprašykite mokinių surašyti savo mintis apie pagarbos sporte svarbą. Ką reiškia ši sąvoka ir kokią įtaką ji daro jūsų gyvenimui?

Vyresnysis mokyklinis amžius 15–18 metų

Jei jūsų paprašytų sukurti arba peržiūrėti Jungtinių Tautų chartiją arba konstituciją, kurioje būtų kalbama apie pasaulyje patiriamus sunkumus, ką į ją įtrauktumėte? Sukurkite savąją chartiją ir pasidalykite jos turiniu su kitomis grupėmis. Ar įtraukėte į šį dokumentą principus, kuriuos galėtumėte nedelsiant pritaikyti savo mokymosi aplinkoje?

Mokymosi rezultatas

Supratimas, kad pagarba yra veiksminga priemonė, galinti pakeisti mūsų pačių ir kitų žmonių gyvenimus.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Domėjimasis, diskusiniai įgūdžiai, kūrybiškumas, problemų sprendimas, bendradarbiavimas, skaitymo klubai.

Siūlomos priemonės

Meno reikmenys, diskusijų edvė.

Nuorodos į Išteklių biblioteką

- „*The Olympic Values Test: Activity Sheet*“ International Olympic Committee (IOC), 2011. [00/Activity Sheets](#).
- UNESCO webpage, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). [03/Links](#).
- „*Sport and Recreation on Robben Island*“ Taylor & Francis, Keim, M. & Bouah, L., 2013. [02/Good Practices & 03/References](#).
- *Sport for Hope* webpage, International Olympic Committee (IOC). [03/Links](#).

Mano teisės = mano pareigos

Olimpizmo ugdymo temos: pagarba, darna, kilnus elgesys

Veiklos kontekstas

Diskutuodami, kurdami vaidmenų žaidimus ir sprenddami problemas mokiniai geriau suprass savo teises ir pareigas.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Minėto amžiaus mokiniai yra linkę mąstyti konkrečiai ir nuosekliai, o ši veikla laikoma gana abstrakčia. Pedagogai galėtų paruošti mokinius šiai veiklai pateikdami pavyzdžių pareigas namuose, mokykloje ir sporto aikštėje. Iš pradžių tai galėtų būti taisyklių rinkinys, tačiau mokytojas turėtų padėti mokiniams suprasti, ką reiškia būti atsakingam. Pavyzdžiui, mokinio pareiga = dalyvauti sporto komandos treniruotėse. Giliau įsisąmoninę šią pareigą, mokiniai suvoks, kad dalyvaudami treniruotėje jie ne tik įtvirtina savo įgūdžius, bet ir prisideda prie komandos draugų tobulėjimo.

Be to, į diskusijas su šio amžiaus mokiniais reikėtų įtraukti konkrečių pavyzdžių. Paskui rekomenduojama palengva plėsti jų mąstymą, padedant suprasti, kad „teisės“ nėra abstraktus taisyklių rinkinys. Pavyzdžiui, kiekvienas mokinytis turi teisę žaisti, tačiau tai nereiškia, kad žaidimo sustabdymas, kai mokinytis tampa agresyviu ir skriaudžia kitus, pažeidžia šią teisę. Paprašykite mokinių aptarti teisių ir pareigų sąvokas grupėse ir padėkite jiems suvokti skirtumus.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Įsivaizduokite, kad netrukus prasidės naujas sportinis sezonas. Surenkite komandos susitikimą. Jame aptarkite vertybes, kuriomis komanda vadovausis visą sezoną. Kokias vertybes laikote svarbiausiomis? Pavyzdžiui: pasitikėjimą, sąžiningumą, dalijimąsi, vienas kito palaikymą ir kt. Parenkite komandos teisių ir pareigų, dėl kurių visi nariai sutaria, sąrašą. Paprašykite, kad visi žaidėjai pasirašytų šį dokumentą, jį įrėmintų ir pakabintų sporto salėje, klasėje ar bendroje susitikimų erdvėje. Laikas nuo laiko peržiūrėkite šį dokumentą ir aptarkite, ar komanda laikosi susitarimo.

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Apsvarstykite klausimą, ar tikite, kad kalbos gali pakeisti padėtį. Kai kurie garsūs oratoriai iškalbingai gynė žmogaus teises. Paskaitykite „Pagrindų vadovo“ 104 puslapyje pateiktą medžiagą apie Martiną Liuterį Kingą jaunesnįjį. Sukurkite ir parepetuokite kalbą apie žmogaus teises (arba vieną iš jų aspektų), kuri įkvėptų auditoriją ir paskatintų veikti. Pasakykite kalbą savo klasės draugams, paskui aptarkite ne tik pranešimo stilių, bet taip pat įtaigą ir reikšmę.

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Mokykloje kyla daug problemų įgyvendinant sporto programą. Mokiniai nuolat bando sukčiauti. Žaidėjai be paliovos ginčijasi vieni su kitais, abejoja teisėjų sprendimais ir sąžiningumu. Be to, nerodo pagarbos treneriams. Jūs ir jūsų komanda turite sukurti planą, kaip išspręsti šias problemas. Nustatykite kelias prioritėtines sritis, kurios, jūsų nuomone, pagerins padėtį: parengti elgesio kodeksą, sukurti teisių ir pareigų chartiją ir surengti praktinius seminarus, kurių metu būtų stiprinama komandos dvasia ir mokoma pagarbos.

Suskirstykite mokinius į mažas grupes ir paprašykite jų aptarti vieną iš šių sričių. Po aptarimo paraginkite visas tris grupes pristatyti savo išvadas. Šis metodas žinomas kaip mokymasis dėlionės principu – kai viena problema suskaidoma į atskiras dalis, kurios nagrinėjamos grupėse, o paskui apibendrinami visi atsakymai. Kaip manote, ar siūlomos priemonės išspręs mokykloje kilusią problemą?

Mokymosi rezultatas

Supratimas, kuo skiriasi atskirų asmenų ir grupių teisės ir pareigos.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Mokymasis dėlionės principu, karuselinis minčių lietus, dalijimasis nuomonėmis ratu, Sokrato metodas, įvado ir pabaigos kortelių pildymas, kryptingas planavimas.

Siūlomos priemonės

Rašymo reikmenys, susitikimų erdvės.

Nuorodos į išteklių biblioteką

- *“Teacher’s Tool Kit”* World Anti-Doping Agency (WADA), 2014. 03/Manuals.

Sudėtingų sprendimų priėmimas

Olimpizmo ugdymo temos: pagarba, darna, kilnus elgesys

Veiklos kontekstas

Sportas ir gyvenimas mums dažnai iškelia dilemas. Susidūrę su sudėtingomis situacijomis mes priimame sprendimus, kurie, mūsų manymu, geriausiai išspręsus sudariusią padėtį. Patirtis ir įgūdžiai, kuriuos įgyjame metams bėgant, padeda šias situacijas valdyti, tačiau jauniems žmonėms gali būti labai sudėtinga pasirinkti. Ši veikla supažindins juos su galimomis dilemomis ir suteiks galimybę nagrinėti sprendimo galimybes.

Mokymosi rezultatas

Įgūdžių, padėsiančių priimti sprendimą, kuriam daro įtaką olimpinių vertybių supratimas, susidūrus su dilema, įgijimas.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Kryptinga diskusija, Sokrato metodas, problemų sprendimas, bendradarbiavimas, mąstymo įgūdžiai, bendravimo įgūdžiai, kūrybiškumas.

Siūlomos priemonės

Erdvė diskusijai.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius

5–8 metai

Netrukus prasidės pirmosios mokyklos sporto sezono varžybos. Mokyklą pradėjo lankyti keli naujokai, kurie panoro žaisti jūsų komandoje. Bet vienas komandos narys iš karto pajuto naujokams antipatiją ir paliepė kitiems neperdavinti naujokams kamuolio ir atriboti juos nuo kitų komandos veiklų. Jis tikėjosi, kad šitaip sutikti naujokai patys nebenorės likti komandoje. Jūs nepritariate šiam planui – kaip turėtumėte pasielgti?

Aptarkite savo pasirinkimą su grupės nariais, paskui pasidalykite mintimis su kitais klasės draugais.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Jūs esate mokyklos, bendruomenės, sporto komandos arba sėkmę patyrusios komandos narys. Pasibaigus varžyboms, kurias jūsų komanda pralaimėjo, vienas iš žaidėjų apkaltina jus dėl pralaimėjimo. Šie kaltinimai nesiliauja kelias treniruotes iš eilės. Paskui komandos draugas pradeda iš jūsų šaipytis ir net grasinti jums, kai liepiate jam liautis. Jūs nerimaujate, kad pranešus apie šį elgesį mokytojui arba treneriui, patyčios tik sustiprės. Kaip turėtumėte pasielgti?

Suburkite penkias grupes ir paprašykite mokinių išnagrinėti šią dilemą iš kelių skirtingų perspektyvų:

- Iš skriaudiko perspektyvos. Kodėl šis žaidėjas taip elgiasi? Ar nutiko kažkas, kas galėtų paaiškinti, kodėl pasikeitė jo elgesys? Kokią žinią tokiu netinkamu bendravimu siekia perduoti šis mokinys?
- Iš aukos perspektyvos. Ką patiria šis mokinys? Ar esama kokių nors priežasčių, dėl kurių skriaudikas pasirinko būtent šį mokinį?
- Iš kitų komandos narių perspektyvos. Ką jie pastebėjo? Kaip jie jaučiasi matydami patyčias?
- Iš trenerio perspektyvos. Kaip turėtų elgtis treneris, pastebėjęs tokį elgesį?
- Iš tėvų perspektyvos. Kaip turėtų elgtis tėvai, kai patyčios tampa akivaizdžiomis?

Paprašykite visų grupių pristatyti savo mintis apie šią dilemą ir jos sprendimą klasei.

(Tęsinys kitame puslapyje)

Sudėtingų sprendimų priėmimas (tęsinys)

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms (tęsinys)

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Jūs ką tik prisijungėte prie mokyklos sporto komandos ir jums iš tiesų patinka žaisti su naujaisiais komandos draugais. Vienas iš populiariausių žaidėjų su jumis elgiasi ypač maloniai. Netrukus sužinote, kad daugelis jūsų komandos narių laiko šį žaidėją „tikrai kietu vyruku“. Vieną dieną einant į namus po sporto treniruotės šis „tikrai kietas vyrukas“ pamoja jums, kviesdamas priėti, ir visos komandos akivaizdoje išsitraukia cigarečių pakelį. Jis prideda cigaretę ir ragina (jei ne verste verčia) jus ją paimti. Kaip turėtumėte elgtis šioje situacijoje?

Aptarkite galimus pasirinkimus grupelėse.

Vyresnysis mokyklinis amžius 15–18 metų

Bėgioti mėgstantis paauglys nusprendžia, kad jis norėtų šiuo sportu užsidirbti pragyvenimui. Todėl treniruojasi iš visų jėgų, bet neįstengia pasiekti profesionaliam sportui būtino lygio. Treneris įžvelgia jaunuolio talentą ir pasiūlo jam pradėti vartoti dopingą, jei jis nori tapti išties „kietu“ sportininku. Kaip turėtų pasielgti jaunas sportininkas? Juk jis supranta, kad tai sukčiavimas ir kad dopingo vartojimas kelia didelę riziką sveikatai. Dilemą sunkina ir tai, kad vaikas kilęs iš neturtingos šeimos ir pinigai, kuriuos jis galėtų uždirbti, pakeistų visos jo šeimos gyvenimą.

Suburkite mažas grupes ir aptarkite klausimus, susijusius su šia dilema.

Daryti viską, ką gali, siekiant tobulumo

Olimpizmo ugdymo temos: tobulumo siekimas, darna

Veiklos kontekstas

Tobulumo siekimas dažnai siejamas su pergale. Bet nors ji ir yra varžymosi tikslas, toks požiūris gana siauras. Mūsų gebėjimai sporte ir gyvenime skiriasi. Siekis būti geriausiu yra kilnus ir suteikia galių. Tobulumo siekimas formuoja mūsų

charakterį ir suteikia tikslus veiklai. Jo įtaka neapsiriboja sportu; tobulumo galime siekti visose gyvenimo srityse ir tokiu būdu daryti įtaką aplinkiniams.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Atlikite toliau nurodytas užduotis ir daugiau sužinokite apie naujas sporto šakas!

Įrašykite trūkstamus žodžius. Užbaikite pateiktus sakinius, įrašydami teisingas sporto šakas iš toliau pateikto sąrašo.

- Dvi sporto šakos, kai varžomasi ant ledo, yra _____ ir _____.
- Dvi sporto šakos, kai varžomasi ant sniegu padengto kalno, yra _____ ir _____.
- Ketrios sporto šakos, kuriose žaidžiama su kamuoliu, yra _____, _____, _____ ir _____.
- Trys sporto šakos, kai varžomasi vandenyje, yra _____, _____ ir _____.
- Dvi sporto šakos, kuriose dalyvauja ir žirgai, yra _____ ir _____.
- Dvi sporto šakos, kuriose šaudoma į taikinį, yra _____ ir _____.
- Bėgimas, šuoliai ir metimas yra lengvoji _____.
- Sporto šaka, kurioje vartomasi ir sukinėjamosi ant lygiagrečių ir žiedų, vadinasi _____.
- Dvi olimpinio sporto šakos, kuriose du sportininkai kovoja vienas su kitu, yra _____ ir _____.

Šaudymas iš lanko

Šiuolaikinė penkiakovė

Slidinėjimas

Tinklinis

Imtynės

Krepšinis

Gimnastika

Irklavimas

Ledo ritulys

Jojimas

Atletika

Šaudymas

Boksas

Rogučių sportas

Čiuožimas

Buriavimas

Snieglenčių sportas

Baidarių ir kanojų irklavimas

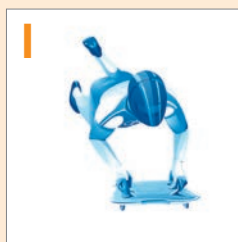
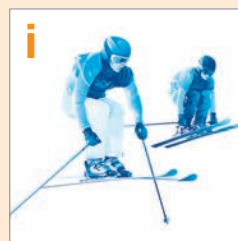
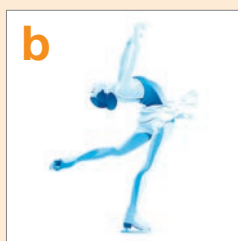
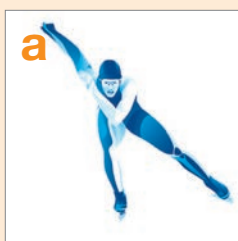
Futbolas

Daryti viską, ką gali, siekiant tobulumo (tęsinys)

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms (tęsinys)

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai (tęsinys)

Nustatykite, kokios žiemos sporto šakos pavaizduotos toliau pateiktose piktogramose.

Rogučių sportas

Slidinėjimas

Snieglenčių sportas

Skeletonas

Kalnų slidinėjimas

Bobslėjus

Slidinėjimas laisvu stiliumi

Ledo ritulys

Šuoliai su slidėmis

Greitasis čiuožimas trumpuoju taku

Biatlonas

Akmenslydis (kerlingas)

Dailusis čiuožimas

Šiaurės dvikovė

Greitasis čiuožimas

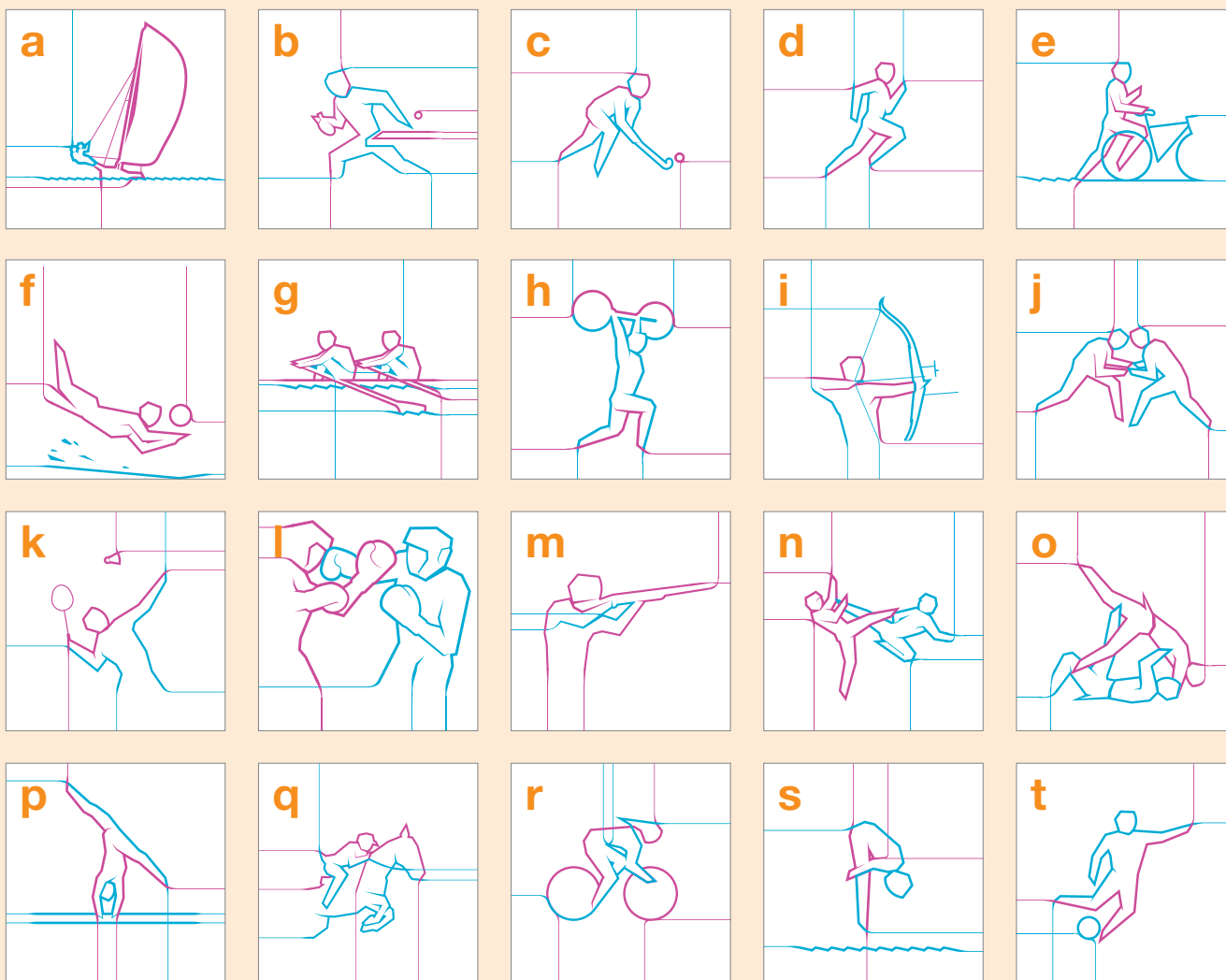
Nuotraukos iš 2010 metų Vankuverio žiemos olimpijų žaidynių

Daryti viską, ką gali, siekiant tobulumo (tęsinys)

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms (tęsinys)

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai (tęsinys)

Nustatykite vasaros sporto šakas, pavaizduotas toliau pateiktose piktogramose.

☐ Paplūdimio tinklinis	☐ Buriavimas	☐ Dziudo	☐ Boksas	☐ Tekvando
☐ Konkūrai	☐ Gimnastika	☐ Triatlonas	☐ Šuoliai į vandenį	☐ Stalo tenisas
☐ Futbolas	☐ Lengvoji atletika	☐ Dviračių trekas	☐ Irklavimas	☐ Šaudymas iš lanko
☐ Sunkioji atletika	☐ Imtynės	☐ Šaudymas	☐ Žolės riedulys	☐ Badmintonas

Nuotraukos paimtos iš 2012 metų Londono vasaros olimpiinių žaidynių

Daryti viską, ką gali, siekiant tobulumo (tęsinys)

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms (tęsinys)

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

„Esmė ne medalyje“. Patekusi į 1996 metų Atlantos olimpiadų žaidynių 1500 metrų bėgimo rungtį, Kanados sportininkė Leah Pells pasijuto pasiekusi savo karjeros aukštumą. Ji pradėjo olimpinės varžybas puikiai suvokdama, su kokiomis talentingomis sportininkėmis teks lenktyniauti, ir nesitikėjo patekti į finalą. Bet kaip niekada puiki forma ir kovinė dvasia padėjo jai įveikti visus sunkumus ir patekti į finalą. Olimpinis finalas tapo tikru pasirodymu: talentingiausios sportininkės tolydžio išsiverždavo į priekį. L. Pells bėgo paskui lyderių grupę. Neatrodė, kad ji galėtų pasiekti finišą pirmaujančiųjų gretose. Bet bėgdamos paskutinįjį ratą daugelis bėgikų pajuto ankstesnio pašėlusio tempo pasekmes. O L. Pells ėmė veržtis į priekį. Ji lenkė savo pailsusias varžoves vieną po kitos. Pasiekusi finišo tiesiają, ji buvo 6-oji, paskui 5-ji, o finišo liniją kirto 4-oji. Vos puse žingsnio atsilikusi nuo olimpinės bronzos.

Po varžybų sportininkė davė interviu piešais televizijos kameras. Vienas iš sporto komentatorių jos paklausė: „Tikriausiai esate labai nusiminusi?“ L. Pells pažvelgė į komentatorių ašarų sklidinomis akimis. „Nusiminusi? Tai nuostabiausias mano gyvenime varžybos. Esu tokia laiminga, kad galėčiau apsisverkti iš laimės. Esmė juk ne medalyje...“

Aptarkite L. Pells istoriją grupelėse. Kokia pamoka sportininkė bandė pasidalyti su komentatoriumi? Papasakokite draugams apie sporto varžybas, kurios jums paliko gerą įspūdį, nors jų ir nelaimėjote. Kodėl jos pasirodė jums išskirtinės?

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Įsivaizduokite, kad eidami mokyklos koridoriu pamatote vieną iš įkvepiančių plakatus, kuriais dažnai puošiamos sienos. Didelėmis spalvotomis raidėmis plakate užrašytas devizas: „Tieskite kelią asmeniniam tobulėjimui!“ Po devizu – treku bėgančios merginos nuotrauka. Šią nuotrauką ratu supa keli sakiniai:

- Siekite aukštų, bet įgyvendinamų tikslų.
- Visų mūsų gebėjimai skiriasi. Jeigu kelsite tikslus, atitinkančius jūsų galimybes, greičiau įgyvendinsite savo svajonę atkakliai dirbdami.
- Jūsų trenerių ir bendraamžių atsiliepiamai padės pagerinti veiklos rezultatus.
- Stenkitės siekti sporto ir asmeninio gyvenimo darnos švęsdami pasiekimus ir nebūdami per griežti sau nesėkmės atveju.

Jūs sustojate, įsižiūrite į nuotrauką, paskui perskaitote patarimus. Ar sutinkate su jais?

Paimkite keturis didelius popieriaus lapus ir surašykite juose plakate pateiktus patarimus. Pritvirtinkite juos prie sienos ir paprašykite mokinių surašyti mintis, kurias jie sukėlė. Skirkite mokiniams po penkias minutes kiekvieno patarimo apmąstymui. Neleiskite kalbėtis. Kai visi mokiniai apmąstys visus patarimus, paprašykite apibendrinti jiems kilusias mintis atskirame lape.

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Tobulumo siekimas svarbus ne tik sporte, bet ir kitose gyvenimo srityse. Išsamiau susipažinkite su jus įkvėpusio sportininko gyvenimu. Paskui parašykite apie jį straipsnį žurnalui. Pamėginkite išsiaiškinti, kokiomis vertybėmis jis vadovavosi arba kokias vertybes perėmė siekdamas tobulumo.

★ Mokymosi rezultatas

- Supratimas, kad tobulumo siekimas padeda sužinoti savo galimybių ribas ir skatina keistis į gerąją pusę.
- Suvokimas, kad šis principas tinka visoms gyvenimo sritims.

✓ Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Domėjimasis, bendradarbiavimas, kūrybiškumas, dienoraščiai, atsiliepimų žurnalai, tinklaraščiai, vaizdo dienoraščiai, karuselinis minčių lietus, mokymasis dėlionės principu, dalijimasis nuomonėmis ratu.

Siūlomos priemonės

Meno reikmenys, susitikimo erdvė, plaktinis popierius, rašymo priemonės.

↓ Nuorodos į Išteklių biblioteką

- *Pro Safe Sport Online Academy* webpage, Council of Europe. [03/Manuals](#).

Atkaklumas ir olimpinės žaidynės

Olimpizmo ugdymo temos:

tobulumo siekimas, pastangų teikiamas džiaugsmas, pagarba

Veiklos kontekstas

Atkaklumas dažnai vadinamas vertybe arba gyvenimo įgūdžiu, padedančiu įveikti gyvenimo sunkumus, su kuriais kartais susiduriame. Nepasiduoti, judėti į priekį, atsilaikyti bet kokiam spaudimui – šie žodžiai įkvepia mus įveikti sunkumus.

Olimpinės žaidynės galbūt yra pagrindinis sportininko atkaklumo išbandymas. Daugeliui sportininkų iš pradžių nepasiseka patekti į savo nacionalines komandas, tačiau galiausiai nepalaužiamas atkaklumas suteikia jiems galimybę varžytis olimpinėse žaidynėse. Pasakojimai apie šiuos sportininkus pateikti siekiant įkvėpti mokinius ir padėti jiems suprasti, kokios savybės svarbios norint varžytis olimpinio lygiu.

Mokymosi rezultatas

Supratimas, kad atkaklumas suteikia mums galių pelnyti sėkmę ir atskleisti savo galimybes.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Bendradarbiavimas, diskusija, domėjimasis, dalijimasis nuomonėmis ratu.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius

5–8 metai

Atkaklumas reiškia nepaliaujamą judėjimą pirmyn, nepaisant sunkumų arba iššūkių, su kuriais susiduriate. Apmąstykite situacijas, kai jums teko parodyti atkaklumą sporto aikštėje. Galbūt jūsų komanda pralaimėjo kelias rungtynes iš eilės. Kaip įveikėte šį nusivylimą? Kokie įgūdžiai jus skatino judėti pirmyn? Susiskirstę grupelėmis aptarkite šią patirtį su klasės draugais.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Britų sportininkė Ketty Holmes garsėjo kaip pasaulinio lygio bėgikė. Ji pateko į visų varžybų, kuriose dalyvavo, finalą ir laimėjo daugybę medalių. Ji pelnė bronzą 800 metrų bėgime 2000 metų Sidnėjaus olimpinėse žaidynėse. Daugeliui sportininkų tokie pasiekimai būtų karjeros viršūnė. Po šių žaidynių K. Holmes patyrė traumą, tačiau neišsivadėjo savo svajonės pelnyti olimpinį auksą. Atvykusi varžytis į 2004 metų Atėnų olimpinės žaidynes, ji jautėsi puikios formos. Nepaisydama itin didžiulės konkurencijos Kelly pelnė auksą 800 metrų bėgime. O po kelių dienų savo medalių kolekciją papildė auksu 1500 metrų bėgime. Šie du aukso medaliai tapo sportininkei pelnytu atlygiu už ilgus nepalaužiamo ryžto ir atkaklumo metus.

Are esate girdėję apie sportininkus ar savo draugus, kurie galėtų papasakoti panašią istoriją – istoriją apie sunkų darbą, atkaklias pastangas, virtinę nesėkmių ir pagaliau sunkiu triūsu pelnytą sėkmę?

(Tęsinys kitame puslapyje)

Siūlomos priemonės

Erdvė susitikimams.

Atkaklumas ir olimpinės žaidynės (tęsinys)

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms (tęsinys)

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Šioje užduotyje kalbama apie atkaklumą ir „nežinomą sportininką“. Olimpinės istorijos puslapiuose gausu pasakojimų apie žymius sportininkus. Daugelis jų užkariavo sporto viršūnes ir pelnė olimpinius medalius, liudijančius apie jų pasiekimus. Vis dėlto greta šių istorijų galima rasti begalę pasakojimų apie sportininkus, kurie taip pat turėtų patekti į olimpinės istorijos puslapius. Sportininkus, kurių didžiausias pasiekimas – dalyvavimas olimpinėse žaidynėse. Jie daug paaukoko, kad iškovotų garbę atstovauti savo šaliai. Kai kurie iš jų daug kartų nesėkmingai bandė atitikti olimpinės atrankos kriterijus. Vis dėlto jie ir toliau atkakliai siekė savo tikslo ir galiausiai pateko į žaidynes.

Veikla: susiraskite vietos sportininką, kuris atitiko olimpinės atrankos kriterijus. Paprašykite jo papasakoti apie „olimpinės atrankos patirtį“. Užrašykite šį pokalbį ir pasidalykite išvadomis su klasės draugais.

Vyresnysis mokyklinis amžius 15–18 metų

Vykdamas į 1988 metų Kalgario olimpinės žaidynes, JAV greitojo čiuožimo atstovas Danas Jansenas buvo laikomas realiu pretendentu į olimpinį auksą 500 metrų sprinto rungtyje. Deja, likus kelioms valandoms iki varžybų, sportininkas sužinojo, kad jo sesuo mirė nuo leukemijos. Artindamasis prie starto linijos, D. Jansenas buvo pasiryžęs padaryti viską, ką gali, kad pasirodytų geriausiai. Nelaimėi, įveikęs vos kelis metrus suklupo ir pargriuvo ant ledo. Sportininkas jautėsi sugniuždytas. Po kelių dienų jis varžėsi 1000 metrų rungtyje. Pradėjęs čiuožti rekordiniu greičiu, pusiaukelyje vėl suklupo. Regis, patyrę tokias nesėkmes daugelis sportininkų būtų užbaigę savo karjerą, tačiau D. Jansenas sugrįžo į didįjį sportą. 1992 metų Albervilio žiemos olimpinėse žaidynėse jis finišavo ketvirtas abiejose rungtyse. Daugelis komentatorių pranašavo, kad D. Jansenas – vienas iškiliausių sportininkų, kuriam taip ir nepavyks pelnyti olimpinio aukso. Bet jis nepasidavė. Po dvejų metų Lillehammerio olimpinėse žiemos žaidynėse D. Jansenas vėl varžėsi, šįkart išties paskutinį sykį, ir pelnė auksą 1000 metrų rungtyje. Galiausiai olimpinis auksas vis dėlto buvo jo!

Apmąstykite D. Janseno istoriją. Ko galima iš jos pasimokyti? Ką patartumėte draugui arba sportininkui, patyrusiam daugybę nesėkmių?

Ištvermė ir olimpinės žaidynės

Olimpizmo ugdymo temos: pagarba, pastangų teikiamas džiaugsmas, kilnus elgesys

Veiklos kontekstas

Olimpinių žaidynių istorijoje gausu pavyzdžių, kai sportininkai arba komandos turėjo įveikti milžiniškus iššūkius, kad galėtų varžytis jose. Šiame veiklos apraše pateikta įvairių pavyzdžių, atskleidžiančių skirtingus sportininkų gebėjimus įveikti krizes. Šie pavyzdžiai ir keliami klausimai skirti tam, kad mokiniai suvoktų, kokie įgūdžiai jiems gali padėti įveikti asmeninius sunkumus (ir sporto aikštėje, ir asmeniniame gyvenime).

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius

5–8 metai

Aptarkite šiuos klausimus: Ar ištvermė reiškia ilgai nesikirmsti dėl nesėkmės? Kaip jūs stengiatės atsigauti po nusivylimo? Ką darote, jei asmeniniai rezultatai sporte jus nuvilia?

Parašykite arba papasakokite trumpą istoriją apie sportininką, kuris parkrito per varžybas ir finišą pasiekė paskutinis. Kas nutinka paskui? Kaip jaučiasi šis sportininkas? Kaip jam atgauti pasitikėjimą savimi ir pasiekti gerų rezultatų per kitas varžybas?

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

1945 metų rugpjūčio 6 dieną ant Japonijos Hirošimos miesto buvo numesta atominė bomba. Žuvo tūkstančiai žmonių, o pats miestas buvo visiškai sunaikintas. Ši diena sutapo su Yoshinori Sakai gimtadieniu. Y. Sakai užaugo nedideliame mieste netoli Hirošimos. Jis mėgo bėgioti ir paauglystėje pradėjo lankyti vietinį lengvosios atletikos klubą. Sulaukus devyniolikos, Yoshinori buvo suteikta nepaprasta garbė. Jis tapo paskutiniu olimpinę ugnį nešančiu sportininku 1964 metų Tokijo olimpinių žaidynių atidarymo ceremonijoje.

Kodėl, jūsų manymu, Y. Sakai buvo suteikta garbė žiėbti olimpinį aukurą? Kodėl jis tapo ištvermės simboliu?

Japonijoje plačiai žinoma istorija apie mergaitę, kuri labai sunkiai sirgo leukemija dėl didelės radiacijos dozės, gautos Hirošimos atominės bombos sprogimo metu. Ši mergaitė, vardu Sadako, gulėjo mirties patale, kai ją aplankė draugai. Jie labai norėjo jai padėti. Prisiminę senovės japonų legendą, jie pradėjo lankstyti iš popieriaus šimtus origami gervių. Pasak šios legendos, žmogus, kuris išlanksto 1000 origami gervių, gali sugalvoti vieną norą, kuris būtinai išsipildys. Kiekvienais metais Japonijos vaikai išlanksto tūkstančius popierinių origami gervių, tapusių taikos ir gebėjimo atgauti jėgas simboliu.

Užduotis: apsilankykite origami tinklalapyje ir sužinokite, kaip lankstomos popierinės gervės.

Tęsinys kitame puslapyje

Mokymosi rezultatas

Supratimas, kad sunkumai yra neatsiejama gyvenimo ir sporto dalis ir kad ugdydami ištvermę galime įveikti šiuos sunkumus.

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Bendradarbiavimas, vaidmenų žaidimas, dalijimasis nuomonėmis ratu, kūrybiškas rašymas, projektinis mokymasis, domėjimasis.

Siūlomos priemonės

Meno reikmenys (origami lankstymui), erdvė susitikimams.

Ištvermė ir olimpinės žaidynės (tęsinys)

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms (tęsinys)

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Lopezas Lomongas užaugo mažame kaimelyje Pietų Sudane. Kai berniukui sukako šešeri, jį pagrobė, kad paverstų vaiku kareiviu. Kartu su keliais draugais jis sugebėjo ištrūkti iš pagrobėjų. Bėgęs ištisas tris dienas, jis galiausiai pasiekė Kenijos sieną. Kitus dešimt metų Lopezas praleido pabėgėlių stovykloje, kol jam buvo suteiktas finansavimas lankyti mokyklą Niujorke. Lopezas greitai įsitikino esąs talentingas bėgikas ir neilgai trukus ėmė skinti pergalės nacionalinėse varžybose. 2008 metais Lopezas buvo atrinktas atstovauti JAV Pekino olimpinėse žaidynėse. Nors jis ir nepelnė medalio, jo asmeninė istorija įkvėpė komandą, o jam pačiam buvo patikėta nešti JAV vėliavą per atidarymo ceremoniją.

Įsivaizduokite, kad jūsų paprašė paimti interviu iš L. Lomongo. Kokius klausimus jam užduotumėte? Galvodami klausimus sutelkite dėmesį į jo ištvermę. Kaip jis sugebėjo įveikti sunkumus? Suvaidinkite šį pokalbį.

Vyresnysis mokyklinis amžius 15–18 metų

Olimpinis judėjimas ne kartą įrodė savo tvirtybę. Susipažinkite su šiuolaikinių žaidynių istorija ir aptarkite sritis, kuriose jam kilo didelių sunkumų ar grėsmių. Galite panagrinėti šias sritis: boikotus, vidinę korupciją (ypač dėl Sol Leik Sičio olimpinių žaidynių), terorizmą, politiką ir rasizmą (ypač „Juodosios galios“ demonstravimą 1968 metų Meksiko olimpinėse žaidynėse). Pasirinkite dalijimosi tyrimo išvadomis su bendraklasiais metodus: pranešimų parengimą raštu, vaidmenų žaidimą, kalbų sakymą, plakatų ekspoziciją ir kt.

Drąsa olimpinėse žaidynėse

Olimpizmo ugdymo temos:

pagarba, pastangų teikiamas džiaugsmas, tobulumo siekimas

Veiklos kontekstas

Šiame veiklos apraše nagrinėjamas drąsos vertingumas. Esama daug visiems žinomų istorijų apie drąsius sportininkus, laimėjusius olimpinius medalius. Deja, mes gerokai mažiau žinome apie tuos, kuriems pats dalyvavimas olimpinėse žaidynėse tapo sėkmės viršūne. Pagrindinė šių istorijų mintis – kad drąsa yra mums visiems būdinga vertybė, galinti suteikti stiprybės susidūrus su sunkumais ir sporte, ir gyvenime.

Mokymosi rezultatas

Žinių apie tai, kokia svarbi drąsa olimpinėse žaidynėse dalyvaujantiems sportininkams, įgijimas.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Klausimai diskusijai: Ką jums reiškia žodis „drąsa“? Prisiminkite situaciją, kai jums iškilo sunkumų ir norėjote viską mesti. Kas jums suteikė stiprybės nepasiduoti? Perskaitykite toliau pateiktą Marlos Runyan istoriją. Kaip ji parodė drąsą?

Marla Runyan – išskirtinė asmenybė. Ji laikoma nereginičia sportininke, nors truputį mato. Marla visą gyvenimą nesusitaikė su savo prastu regėjimu ir niekada nemanė, kad dėl prasto regėjimo iš jos turėtų būti atimta galimybė sportuoti. Marla išsiaiškino, kad jai labai gerai sekasi bėgioti. Ji daug treniravosi ir greitai atsidūrė sportininkų, patekusių į 1992 metų paralimpines žaidynes, sąrašą. Marlai nepaprastai pasisekė – žaidynėse ji pelnė keturis aukso medalius. Vis dėlto tikroji šlovė ją aplankė dar vėliau. Marla visada mėgo 1500 metrų rungtį, kuri ypač sunki nematantiems sportininkams, nes jie dažnai susiduria vienas su kitu. Nepaisant to, Marla įveikė kvalifikacinį normatyvą ir atstovavo JAV 2000 ir 2004 metų olimpinėse žaidynėse. Ji tapo pirmąja nereginičia sportininke, kuri varžėsi ir paralimpinėse, ir olimpinėse žaidynėse.

Sukurkite istoriją apie M. Runyan, sportininkės, kuriai prastas regėjimas nesutrukdė patekti į olimpines žaidynes, patirtį.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Daugelyje leidinių apie olimpines žaidynes pasakojama apie sportininkus, kuriems pavyko pasiekti neįtikėtinų rezultatų ir įveikti visus iškilusius sunkumus. Paprastai visos šios istorijos baigiasi laimingai – medaliu užkabinimu sportininkui ant kaklo. „Erikas Ungurys“ nepelnė medalio. Tiesą sakant, jis pasiekė finišą parodęs ilgiausią laiką olimpinėse vyrų plaukimo varžybose. Tačiau įsigilinę į jo istoriją sužinosite, kad vien šio sportininko dalyvavimas olimpinėse žaidynėse – nepaprastos drąsos rezultatas.

Iš Pusiaujo Gvinėjos kilęs sportininkas Moussambani Malonga, pramintas „Eriku unguriu“, dalyvavo 2000 metų Sidnėjaus olimpinėse žaidynėse. Erikas nebuvo „tikras“ plaukikas. Tiesą sakant, jis pradėjo treniruotis likus vos aštuoniems mėnesiams iki žaidynių. Treniravosi jis ne 50 metrų baseine, o ežere. Tai buvo itin drąsus sumanymas, nes šiame ežere knibždėte knibždėjo krokodilai! Erikas varžėsi 100 metrų laisvojo stiliaus rungtyje ir garbingai pasiekė finišą per rekordiškai ilgiausią laiką.

Susiskirstykite į grupes po keturis mokinius. Aptarkite Eriko istoriją ir atsakykite į šiuos klausimus: Ar jis buvo drąsus, ar kvailas, kad treniravosi krokodilų pilname ežere? Kas, jūsų manymu, motyvavo Eriką išbandyti sporto šaką, kurioje jam buvo akivaizdžiai lemta paskutiniam pasiekti finišą? Pasidalykite mintimis su klasės draugais.

(Tęsinys kitame puslapyje)

Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Bendradarbiavimas, diskusija, domėjimasis, dalijimasis nuomonėmis ratu.

Siūlomos priemonės

Erdvė susitikimams.

Drąsa olimpinėse žaidynėse (tęsinys)

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms (tęsinys)

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Kanadiečių irkluotoja Silken Laumann buvo pripažinta favoritė, turėjusi pelnyti auksą 1992 metų Barselonos olimpinėse žaidynėse. Vis dėlto, kai treniruotės metu suskilo vienas iš jos irklų ir į Silken irklinę valtį atsitrenkė kita valtis, irkluotoja stipriai susižeidė koją. Prireikė penkių operacijų, ji tris savaites praleido ligoninėje. Neatrodė tikėtina, kad sportininkė galės dalyvauti olimpinėse žaidynėse, o laimėti medalį apskritai atrodė neįmanoma. Išleista iš ligoninės, Silken nedelsdama pradėjo treniruotis. Nors koja ne visai sugijo, sportininkė nesiliovė sportavusi. Žaidynių metu Silken pasirodė puikiai ir pelnė bronzos medalį. Prieš kelias savaites, kai ji gulėjo ligoninėje, šis pasiekimas atrodė neįmanomas.

Kaip S. Laumann pavyko pasiekti šią pergalę? Kokie charakterio bruožai jai padėjo įveikti neįtikėtinais sunkias aplinkybes? Aptarkite šią situaciją grupėse ir pasidalykite mintimis vieni su kitais. Įsivaizduokite, kad imate interviu iš S. Laumann. Kokius klausimus jai užduotumėte? Ar galite pritaikyti jos patirtį savo gyvenime?

Vyresnysis mokyklinis amžius 15–18 metų

Jesse'o Owens'o istorija – viena žinomiausių asmeninės drąsos pavyzdžių olimpinėse žaidynėse istorijoje. J. Owensas – amerikiečių sprinteris ir šuolininkas į tolį, kuris pateko į 1936 metų Berlyno olimpinės žaidynes. Šios žaidynės buvo kontraversiškos, nes Vokietijos vadovas Adolfas Hitleris jau kūrė didžiulę armiją ir energingai propagavo arijų pranašumo ideologiją. A. Hitleris tikėjo, kad vokiečių sportininkai pademonstruos geresnius rezultatus nei kitų šalių atletai. J. Owensas laikėsi kitos nuomonės ir vieną po kito pelnė keturis aukso medalius, tuo užrūstindamas A. Hitlerį.

Šiame skirsnyje trumpai pristatyta J. Owens'o patirtis, įgyta Berlyno olimpinėse žaidynėse. Plačiau susipažinkite su jo gyvenimu ir pamąstykite, kokios drąsos jam reikėjo baimę sėjančių nacių akivaizdoje. Pasidalykite savo tyrimo išvadomis su bendraklasiais. Ar žinote kitų ne mažiau įkvėpiančių pavyzdžių apie panašią drąsą parodžiusius sportininkus?

Gyventi aktyvų, harmoningą ir sveiką gyvenimą

Olimpizmo ugdymo temos:

pastangų teikiamas džiaugsmas, kilnus elgesys, darna, pagarba kitiems

Veiklos kontekstas

Šią veiklą tiktų įtraukti į gyvenimo įgūdžių ugdymo programą. Ją galima panaudoti bet kurio amžiaus grupei, pritaikant turinį mokinių galimybėms.

Pritaikymas skirtingo amžiaus grupėms

Priešmokyklinis ir jaunesnysis mokyklinis amžius 5–8 metai

Mokymasis perimti sveikos mitybos ir harmoningo gyvenimo įpročius. Reikėtų padėti mokiniams suprasti, kaip svarbu valgyti sveiką maistą ir vengti transriebalų. Vykdam šią veiklą, mokinius reikėtų skatinti mažiausiai vieną valandą per dieną mankštintis ir riboti laiką, praleidžiamą prie kompiuterio ar televizoriaus. Mokiniai turėtų įsisavinti, kad kasdienė fizinio aktyvumo veikla teikia didelę naudą sveikatai.

Jaunesnis vidurinis mokyklinis amžius 9–11 metų

Dirbant su šio amžiaus grupės mokiniais galima kalbėti apie pokyčius jų kūne. Renkantis veiklą patartina didesnę dėmesį skirti aktyviai veiklai lauke ir malonumą teikiantiems sportiniams žaidimams.

Vidurinis mokyklinis amžius 12–14 metų

Galima ugdyti mokinių įgūdžius priimti teisingus sprendimus, suvokti jų svarbą riziką keliančio elgesio mažinimui. Vykdam šią veiklą reikėtų siekti, kad mokiniai gebėtų pasirinkti jiems tinkamą sporto šaką ir (arba) susikurti asmeninius kūno rengybos planus.

Vyresnis mokyklinis amžius 15–18 metų

Aukštesniosiose klasėse mokiniai gali susidurti su sudėtingomis problemomis, kylančiomis dėl nesveiko gyvenimo būdo pasirinkimo, pavyzdžiui: tabako, narkotikų, alkoholio vartojimo ir pan. Manoma, kad dalyvavimas sporto veikloje padeda apsaugoti jaunimą nuo aplinkos spaudimo išbandyti kenksmingus dalykus. Mokiniai raginami prisijungti prie komandų, žaidžiančių varžybose ar savo malonumui. Jei jų netraukia profesionalus sportas, juos galima paskatinti dalyvauti „sveikatingumo programose“, pavyzdžiui, lankyti jogos ar „sveikatingumo“ užsiėmimus.

(Tęsinys kitame puslapyje)

★ Mokymosi rezultatas

- Supratimas, koks elgesys prisideda prie sveiko ir žalingo gyvenimo būdų.
- Gebėjimas pasirinkti sporto ir sveikatinimo veiklą, atitinkančią interesus, teikiančią malonumą ir skatinančią teigiamą gyvenimo būdą.

✓ Siūlomos mokymo strategijos ir mokymosi įgūdžiai

Kūrybiškumas, bendradarbiavimas, problemų sprendimas.

Siūlomos priemonės

Erdvė diskusijoms, galimybės užsiimti sportu ir veikla bei ugdymu lauke.

Gyventi aktyvų, harmoningą ir sveiką gyvenimą (tęsinys)

↓ Nuorodos į Išteklių biblioteką

- *Olympic Adventure* webpage, International Olympic Committee (IOC). [03/Links](#).
- „*Moving Together: Promoting psychosocial well-being through sport and physical activity*“ International Federation of Red Cross (IFRC) and Red Crescent Societies Reference Centre for Psychosocial Support (PS Centre), 2014. [03/Manuals](#).
- *Pro Safe Sport Online Academy* webpage, Council of Europe. [03/Manuals](#).
- *Let's Move!* webpage, White House. [01/Advocacy](#) & [03/Links](#).
- *Designed to Move* webpage, Designed to Move, 2015. [03/Publications](#).
- „*Your past is not your destiny: Flavio CANTO*“ video, International Olympic Committee (IOC), 2015. [02/Good Practices](#).
- „*Red Ball Child Play*“ manuals, Right to Play International. [02/Good Practices](#) & [03/Manuals](#).
- „*Quality Physical Education Policy*“ infographic, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), 2015. [01/Advocacy](#).
- „*Active gaming: The new paradigm in children's physical activity*“ Digital Culture & Education, Hansen, L. and Sanders, S. W., 2011. [01/Advocacy](#).
- „*Sport for All – Play for Life: A Playbook to Get Every Kid in the Game*“ The Aspen Institute, 2015. [03/Publications](#).

Papildoma literatūra:

- „*Quality Physical Education (QPE): Guidelines for Policy-Makers*“ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), 2015. [01/Advocacy](#).
- UNESCO webpage, United National Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). [03/Links](#).
- „*Physical Education and Sport at School in Europe*“ Education, Audiovisual and Culture Executive Agency, 2013. [01/School Curriculum](#).
- „*Health Position Paper*“ Association for Physical Education, 2015. [01/Advocacy](#).
- „*Football Resource Kit: Using Football in Child Labour Elimination and Prevention Projects*“ International Labour Organization (ILO), 2013. [03/Manuals](#).
- „*Global Recommendations on Physical Activity for Health*“ World Health Organization (WHO), 2010. [01/Advocacy](#).

Terminų žodynelis

Toliau pateiktų terminų tikslas – papildyti jūsų žinių bagažą. Šie terminai nebūtinai yra įtraukti į mokomosios medžiagos rinkinį. Žodynelis skirtas bendram naudojimui.

Aplankai (Portfolio)—Aplankas – besimokančiojo mokomosios medžiagos saugykla. Tai gali būti segtuvas, byla arba USB atmintukas. Mokinys surenka savo mokymosi rezultatus, rodančius visą darbo eigą, įskaitant privalumus ir trūkumus.

Apskritasis stalas—Vadovaudamasis šia strategija, ugdytojas ant popieriaus lapo užrašo klausimą (arba keletą klausimų). Mokiniai iš eilės surašo atsakymus arba pasiūlo idėjas, perduodami lapą vienas kitam. Tai ne tik naudingas dalijimosi idėjomis būdas, bet kartu ir priemonė, suteikianti ugdytojui galimybę įvertinti grupės supratimo lygį.

Atsiliepimų žurnalai—Šiuose žurnaluose mokiniai rašo savo mintis (laikui bėgant), atsakydami į tam tikrą klausimą. Pavyzdžiui, pedagogas užduoda klausimą: „Ar gali OVUP pakeisti mokinių charakterį?“. Toliau dalyvaudamas OVUP veikloje, mokinys galės tolydžio įrašyti į žurnalą savo nuomonę apie šį klausimą.

Atvejo analizė—Mokiniai gali nuspręsti imtis išsamaus ir kryptingo OVUP klausimo tyrimo. Tokio mokymosi rezultatų pristatymo metodai priklauso nuo individualaus mokinių pasirinkimo ir apsisprendimo.

Bendraamžių mokymas—Tyrimai pakartotinai parodė, kad sudarius mokiniams sąlygas mokytis vieniems kitus, ir tas, kuris moko, ir tas, kuris mokosi, išmoka geriau. Šis metodas ypač veiksmingas specialiųjų poreikių mokiniams. Bendraamžių mokomi jie ne tik geriau įsisavina medžiagą, bet ir užmezga tarpusavio ryšius su jais.

Bendradarbiavimas—Bendradarbiavimas yra viena iš XXI amžiaus mokymosi kompetencijų ir naudojamas kaip svarbus metodas įgyvendinant daugelį OVUP veiklų. Dirbdami kartu ir vykdydami projektus bei užduotis, mokiniai skatinami ne tik mokytis ir siekti pažangos, bet ir įsiklausyti į kitų mintis ir jas vertinti.

Bendravimo įgūdžiai—Daugelis OVUP veiklų lavina mokinių bendravimo įgūdžius. Jiems suteikiama galimybė raštu kūrybingai reikšti savo nuomonę per pasakojimų, straipsnių ir interviu rašymą. Be to, mokiniai gali pasitelkti kitus metodus, lavindami saviraiškos įgūdžius per judesį, vaidybą ir kalbą (pavyzdžiui, monologus arba dialogus). OVUP veiklose vertinamos visų besimokančiųjų mintys, nepriklausomai nuo jų gebėjimų. Daugelio rekomenduojamų mokymo metodų tikslas – sudaryti visiems vienodas sąlygas išsakyti savo nuomonę debatų arba diskusijų metu.

Dalijimasis nuomonėmis ratu—Naudojant šį mokymosi metodą mokiniams siūloma susėsti ratu. Jiems pateikiama viena problema, kurią jie turi išspręsti. Iš pradžių prašoma ją apgalvoti. Paprastai tai būna atviras ir susimąstyti skatinantis klausimas. Paskui visų mokinių mintys ir pasisakymai užrašomi. Galiausiai vienas iš dalyvių apibendrina nuomonės, o tai savo ruožtu skatina tolesnę diskusiją.

Dienoraščiai—Mokydami pagal OVUP mokiniai skatinami vesti dienoraštį. Šiame dienoraštyje jie gali įrašyti savo mintis ir nuomonę tomis temomis, kurių aptarimui reikia surengti diskusijas ir įsiklausyti į kitų nuomonę. Dienoraštis gali tapti veiksminga archyvine priemone, atspindinčia besiformuojančią mokinio asmenybę.

Diskutavimo įgūdžiai—Daugelis įgūdžių lavinami taikant pedagoginę debatų strategiją. Įgyvendinant tinkamą diskusijų praktiką lavinami tokie įgūdžiai kaip žodinis bendravimas, efektyvus klausymasis, kritinis mąstymas ir pasitikėjimas.

Domėjimasis—Tai gali būti individualus ar bendradarbiavimo pagrįstas procesas, skatinantis mokinius siekti žinių ir supratimo. Domėtis galima keliais būdais:

- **Kryptingas domėjimasis**—mokytojas pateikia klausimą, mokinys (-iai) pasirenka domėjimosi būdus ir paskui pateikia savo išvadą.
- **Struktūruotas domėjimasis**—mokytojas pateikia klausimą ir tikisi konkrečių domėjimosi rezultatų. Pagrindinis šio metodo aspektas – analitinio ir reflekyvaus mąstymo įgūdžių ugdymas.
- **Atviras domėjimasis**—mokiniai patys pasirenka klausimą, domėjimosi metodus ir savo darbo rezultatų bei atradimų pristatymo būdus.

„Forumo teatro“ metodas—Drama – labai reikšmingas senovės Graikijos palikimas kaip ir olimpinės žaidynės. Ji buvo vertinama kaip veiksmingas skatinimo mąstyti, dalytis mintimis ir naujai pažvelgti į problemas būdas. Vaidyba įtraukta į kai kurias OVUP veiklas siekiant supažindinti mokinius su olimpizmo idėjomis ir smagiai pristatyti medžiagą

Grupinė diskusija—Pasirenkamas moderatorius (pedagogas ar mokinys), turintis pateikti klausimus grupei (galbūt mokinių ar ekspertų). Grupės narių atsakymai gali skirtis. Moderatorius gali paprašyti komentuoti problemą vieno grupės

nario arba užduoti tuos pačius klausimus visiems. Atsakymai pateikiami laikantis nustatyto laiko (nepertraukinėjant), o paskui kiti grupės nariai gali komentuoti atsakymus.

Individualus pritaikymas—Ši metodika remiasi XXI amžiaus mokymosi kompetencijomis (kūrybiškumu, bendradarbiavimu, bendravimo įgūdžiais, problemų sprendimu) ir sudaro mokiniui sąlygas taip organizuoti mokymąsi, kad jis atitiktų jo interesus ir mėgstamą mokymosi būdą. Paskui mokiniai gali pasirinkti, kaip pristatys mokymosi rezultatus. Iš esmės tai reiškia, kad mokymasis suasmeninamas.

Internetiniai pokalbių kambariai—Daugelis OVUP veiklų skirtos skatinti mokinius išsakyti savo mintis ir toliau jas plėtoti. Internetiniai pokalbių kambariai galėtų pasitarnauti kaip puikūs forumai, stiprinantys bendradarbiavimą su bendraamžiais iš kitų pasaulio šalių. Šis metodas teikia daug puikių galimybių. Vis dėlto jį reikėtų naudoti sumaniai ir profesionaliai, nes kartais į pokalbių kambarius pakliūva netinkamo turinio pasisakymai. Ugdytojams patariama pasitarti su informacinių technologijų specialistais, kaip tinkamai taikyti šį metodą.

Įvado kortelės—Pamokos arba mokymo skyriaus pradžioje mokiniai raginami surašyti kortelėje savo klausimus apie šią pamoką ar temą. Tiksliau, ką žino ir ką dar norėtų sužinoti. Medžiagos pateikimo metu pedagogas ir mokinys vadovaujasi šiomis kortelėmis – jos primena, į ką reikia atkreipti dėmesį ir į kokius klausimus atsakyti.

Karuselinis minčių lietus—Minčių lietaus metodo atmaina. Pedagogas pateikia klausimą, kurį gali sudaryti kelios dalys, ir užrašo jį keliuose popieriaus lapuose. Paskui šie lapai pritvirtinami ant sienos. Mokiniai eina nuo vieno lapo prie kito. Jie perskaito klausimą, apmąsto jį ir užrašo savo atsakymus. Tada pereina prie kito lapo. Galiausiai popieriaus lapai nuimami nuo sienos ir žiūrima, kokie atsakymai kartojami, kokias mintis galima panaudoti diskusijoms ir kt. Šis metodas skatina mokinius prisiminti anksčiau įgytas žinias ir siekti naujų. Be to, suteikia galimybę mažiau savimi pasitikintiems ir rečiau pasisakantiems klasės mokiniams išreikšti savo mintis.

Kausimai ir atsakymai—Šis metodas grindžiamas ugdytojo įgūdžiais formuluoti klausimus, kurie parodo mokinių supratimą, o paskui, remiantis jų atsakymais, mesti jiems iššūkį užduodant tolesnius klausimus.

Šis metodas suteikia mokiniams galimybę daryti prielaidas ir pateikti argumentus, kuriems savo ruožtu ugdytojas mes iššūkį, tikrindamas jų stiprumą ar tikslumą.

Konstruktivistinis mokymas— Tai ugdymo filosofija, teigianti, kad mokiniai veiksmingiausiai mokosi tada, kai patys „įsitraukia“ į užduoties atlikimą, o ne pasyviai priima dėstomą turinį. Daugelis OVUP veiklų skatina mokinių lavinti mąstymo įgūdžius ir suvokti vertybes, vadovaujantis konstruktyvizmo principu, užuot tik sėdėjus klasėje ir klausiusis mokytojo pristatomos medžiagos.

Kritinis mąstymas— Kritinis mąstymas nėra vienas konkretus įgūdis, jį sudaro skirtingi mąstymo procesai: informacijos analizė ir sintezė suteikiant informacijai asmeninę prasmę ir sprendimo priėmimas šios naujos informacijos pagrindu. Tai svarbus OVUP įgūdis, nes jis padeda mokiniui geriau suprasti pateikiamos medžiagos esmę, nelaukiant, kol tai padarys pedagogas.

Kryptinga medžiagos analizė: skaitymas, diskusija, mąstymas arba rašymas— Pedagogas gali naudoti OVUP ir papildomą medžiagą: straipsnius, knygas, tinklaraščius, tinklalapius, kad padėtų mokiniui geriau suprasti nagrinėjamus klausimus. Kryptingo skaitymo metu pedagogas gali paprašyti mokinių numatyti į ateitį („Kaip manai, kas nutiktų, jeigu...?“), pateikti užuominų, skatinančių giliau mąstyti, padėti mokiniui atlikti lyginamąją analizę, rasti panašumų ir nustatyti skirtumus.

Kūrybiškumas— Kūrybiškumas pripažįstamas viena iš pagrindinių XXI amžiaus mokymosi kompetencijų. Mokiniai skatinami išsakyti savo mintis apie problemų sprendimą ir raiškos priemones.

Mąstymo įgūdžiai— Daugelis OVUP veiklų skatina mokinius reikšti savo mintis apie pateiktą medžiagą. Tai reikalauja tokių mąstymo įgūdžių kaip analizė, apmąstymai, sintezė ir teorizavimas.

Mąstymo proceso suvokimas— Taikant šį metodą mokiniai skatinami nagrinėti savo mąstymo procesą – ką jis jiems pasako? Ar jų mąstymas atskleidžia šališkumą arba gylį? Ar jis skatina arba reikalauja užduoti daugiau klausimų siekiant didesnio aiškumo? Šis metodas labiausiai tinka ne jaunesniems, bet vyresniems mokiniams, sugebantiems įžvelgti priežastingumą.

Minčių žemėlapiai— Naudojant šį metodą mokinių prašoma nustatyti santykį tarp minčių ir temų, o paskui pavaizduoti šį santykį vizualiai. Pavyzdžiui, olimpizmas susijęs su olimpizmo ugdymo temomis, jos savo ruožtu – su pastangų teikiamu džiaugsmu, o šis džiaugsmas – su sportine veikla. Tokia mąstymo strategija padeda mokiniams suskirstyti didelius informacijos

kiekius į kategorijas, kurios gali būti toliau nagrinėjamos (arba jomis galima naudotis priklausomai nuo konkretaus projekto arba užduoties keliamų reikalavimų).

Mokymasis atbuline eiga— Tai išskirtinė mokymo strategija, kai mokiniai pradeda dirbti nuo pabaigos. O paskui turi nustatyti ankstesnius žingsnius, kurie padėjo pasiekti baigiamąjį etapą.

Mokymasis dėlionės principu— Taikant šį metodą mokiniai suskirstomi į grupes ir nagrinėja skirtingą tos pačios problemos aspektą. Paskui jie visi drauge dalijasi savo idėjomis ir randa bendrą problemos sprendimą. Tai veiksmingas bendradarbiavimo skatinimo būdas. Jei vienas aspektas neatitinka kitų, lygiai kaip dėlionėje, jis bus nieko vertas. Visos dalys turi tiktai viena prie kitos.

Pabaigos kortelės— Pabaigos kortelė glaudžiai susijusi su įvado kortele. Baigiant nagrinėti temą mokinyi surašo šioje kortelėje ko išmoko, kartu nurodydamas tolesnes jį dominančias mokymosi sritis ir klausimus ar sunkumus, su kuriais susidūrė.

Pasakojimai— Pedagoginė strategija, naudojama kaip veiksminga priemonė supažindinti besimokančiuosius su tam tikra tema arba idėja.

Patirtinis mokymas— Taikant šį metodą mokiniams siūlomos užduotys, kurias atliekant ir pasiekiamas pamokos tikslas. 19 veiklos aprašo (Paralimpinės žaidynės) užduotys geriausiai įsisavinamos ne jas apmąstant, bet praktiškai atliekant.

Pilietinis raštingumas— Tai supratimas, kaip įsipareigoti bendruomenei (ir vietas, ir pasaulio), kad sustiprėtų visuomenė.

„PowerPoint“ arba „Prezi“ priemonių naudojimas— Norint vaizdingai pristatyti mintis, susijusias su OVUP veiklomis, galima pasinaudoti daugeliu skaitmeninių įrankių.

Problemų sprendimas— Tai gebėjimas rasti sprendimus įvairiose situacijose.

Kai kurie problemų sprendimai yra geresni nei kiti. Ieškodami optimalių sprendimų, jauni žmonės turėtų gebėti kritiškai mąstyti ir pasitelkti bendradarbiavimą su kitais mokiniais.

Projektinis mokymasis (PM)— Mokiniai raginami pasirinkti klausimą, kurį nagrinės mokymosi proceso metu, atlikdami tam tikros trukmės užduotį arba projektą. OVUP ir PM puikiai tinka tokiame mokymuisi, nes mokiniai gali pasirinkti vieną ar daugiau mokymosi temų ir nagrinėti juos dominančius aspektus. PM metodas suteikia mokiniams galimybę pasirinkti, kaip jie pristatys savo mokymosi rezultatus.

Refleksija— Tai grįžimas prie ankstesnės patirties siekiant pagerinti mokymąsi arba konkrečios veiklos ar pamokos rezultatus.

Skaitymo klubai— Tai puikus būdas rinkti mokinių mintis apie OVUP temas. Mokiniai suskirstomi (arba patys susiskirsto) į grupes. Jiems pateikiamas tekstas, kurį reikia perskaityti ir aptarti jo turinį. Vėliau jie gali pristatyti didesnei grupei savo mintis ir diskusijas. Šie skaitymo klubai gali būti pasitelkiami knygų nagrinėjimui, taip pat trumpų esė rašymui.

Sokrato metodas— Šiai Antikoje naudotai strategijai, kurią įkvėpė graikų filosofo Sokrato mokymas, vadovauja ugdytojas, kuris skatina mokinius abejoti savo žiniomis ir ginti savo nuomonę.

Stebėseną ir galutinį vertinimą— Programos stebėseną yra nuolatinis procesas, apimantis pokalbius su dalyviais, jų šeimomis ir instruktoriais, kad remiantis grįžtamąja informacija būtų galima nuolat gerinti programą. Vertinimas remiasi visapusišku požiūriu į duomenis (tai yra kiekybiniu ir kokybiniu), padedančiu nustatyti, ar vykdančią programą pasisekė įgyvendinti keliamus uždavinius ir tikslus, taip pat pateikti grįžtamąją informaciją dalyviams.

Tinklaraščiai— Interneto prieigą turintys mokiniai gali aprašinėti savo dalyvavimo OVUP patirtį ir skelbti internete. Tinklaraštis primena įprastą dienoraštį ar žurnalą. Jis gali būti rašomas bet koku stiliumi, kuris, dalyvių manymu, geriausiai atitinka jų tikslą. Galbūt jie norės argumentuoti, išreikšti nuomonę ar pasidžiaugti kitų laimėjimais. Tinklaraštį galima kurti savo nuožiūra. Kai kurie tinklaraščiai kuriami auditorijai arba pasekėjams, o kiti gali būti tik asmeninio džiaugsmo išraiška. Yra daug tinklaraščių šaltinių, kuriuos galima nesunkiai rasti internete per paieškos sistemas.

Užduočių kortelės— Pedagogai kortelėse surašo užduotis, apibūdinančias arba palaikančias OVUP veiklas. Šiomis kortelėmis galima naudotis grupėse, uždavinėjant klausimus arba aiškinantis mokinių supratimo lygį.

Vaizdo dienoraščiai— Technologinis raštingumas suteikia mokiniams galimybę pristatyti savo mokymosi rezultatus pedagogams įvairiais netikėtais būdais. Pavyzdžiui, vaizdo dienoraščiais, kurie yra tinklaraščių vaizdinis ekvivalentas. Taip pat jie gali įrašyti savo pokalbį su kitu mokiniu arba monologą ir įkelti į tinklalapį arba prieglobos svetainę. Šis metodas atveria mokiniams plačias galimybes.

Virtualus mokymasis— Mokiniai, turintys prieigą prie informacinių ir ryšių technologijų (IRT), gali pasinaudoti šiais šaltiniais, kad kūrybingai įgyvendintų daugelį OVUP siūlomų veiklų. Jie gali dalytis mintimis vaizdo konferencijoje, vaizdo seminaruose, pokalbių kambariuose ir socialinėse medijose.

TARPTAUTINIS OLIMPINIS KOMITETAS
OLIMPINIS KULTŪROS IR PAVELDO FONDAS
OUCHY G. 1, 1001, LOZANA, ŠVEICARIJA

www.olympic.org/ovep

